

S T a D I a

HELSINGIN AMMATTIKORKEAKOULU

Orkesteritoiminnan merkitys

Helsingin ammattikorkeakoulu Stadian opetuksessa

Musiikin koulutusohjelma
Musiikkipedagogi
Opinnäytetyö
maaliskuu 2006

Noora Heiskanen

Koulutusohjelma Musiiikin koulutusohjelma		Suuntautumisvaihtoehto musiikkipedagogi	
Tekijä Noora Heiskanen			
Työn nimi Orkesteritoiminnan merkitys Helsingin ammattikorkeakoulu Stadian opetuksessa			
Työn laji Opinnäytetyö	Aika maaliskuu 2006	Sivumäärä 63 + 4 liitesivua	
<p>TIIVISTELMÄ</p> <p>Opinnäytetyössäni tarkastelen Stadian musiikin koulutusohjelman orkesteritoiminnan merkitystä osana muusikon ja musiikkipedagogin suuntautumisvaihtoehtojen opinto-ohjelmaa. Tuon työssäni esille koulun määritelmän orkesteritoiminnan sisällöstä ja tavoitteista. Rinnastuksena koulun orkesteritoiminnalle asettamille tavoitteille raportoin opiskelijoiden ja orkesterijohtoryhmän jäsenten näkemyksiä kyseisistä opinnoista ja kuvailen omia kokemuksiani opiskeluaikaltani.</p> <p>Toteutin keväällä 2005 opiskelijoille suunnatun internet-kyselyn orkesterisoiton opintoihin liittyen. Kyselyssä selvitin opiskelijoiden näkemyksiä orkesteritoiminnan sen hetkisestä tilanteesta, heidän toiveitaan orkesteriopintojen suhteen ja myös heidän visioitaan työelämästä opintojen jälkeen. Orkesterijohtoryhmän jäsenistä haastattelin kahta koulun hallinnon edustajaa ja kolmea opettajiston edustajaa lukuvuoden 2005–06 aikana. Nostin heidän näkemyksensä orkesteritoiminnasta opiskelijoiden kommenttien rinnalle.</p> <p>Kaikki opinnäytetyöhön mukaan ottamani osapuolet pitävät orkesterisoiton opintoja tärkeänä osana musiikin koulutusohjelmaa. Niiden koetaan tukevan laaja-alaisen ammattitaidon saavuttamista ja mahdollistavan monipuolisten musiikillisten valmiuksien omaksumisen.</p>			
Teos/Esitys/Produktio			
Säilytyspaikka Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia kirjasto/Ruoholahti			
Avainsanat Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia, orkesteritoiminta, ammatillinen koulutus			

Degree Programme in Classical Music		Degree Music pedagogue	
Author Noora Heiskanen			
Title The Role of Orchestra Education at the Helsinki Polytechnic Stadia			
Type of work Thesis	Date March 2006	Pages 63 + 4 appendices	
<p>ABSTRACT</p> <p>In my thesis, I evaluate the role of orchestra education in the musician's or music pedagogue's degree program at the Helsinki Polytechnic Stadia. I present the school's description of its orchestra education and compare it with students' own opinions as well as some of the orchestra management team members' views. I also describe my own experiences during my period of study at Stadia.</p> <p>In the spring of 2005, I conducted an internet survey to find out what students thought of orchestra education. My aim was to find out what the students think of the present situation, what they would like to have included as part of their degree, and what skills they think they might need in their actual working life. Of the orchestra management team, I interviewed two members of the school administration and three Masters of Music during the academic year 2005-06.</p> <p>All the parties included seem to consider orchestra education to be a vital part of the Classical Music Degree Programme. It is considered a necessary component of a well-rounded education that offers extensive professional skills and diverse musical abilities.</p>			
Work / Performance / Project			
Place of Storage Helsinki Polytechnic Stadia library/Ruoholahti			
Keywords Helsinki Polytechnic Stadia, orchestral activity, professional education			

Sisältö

1	Johdanto.....	3
2	Opinnäytetyön käsitteitä.....	6
2.1	Stadian koulutuksen jaottelu	6
2.2	Orkesterisanasto	7
2.2.1	Orkesteri.....	7
2.2.2	Orkesterisoittimet	7
2.2.3	Sinfonia	8
2.2.4	Kamariorkesteri	8
2.2.5	Kapellimestari ja orkesteri-intendentti.....	9
3	Orkesteritoiminta Stadian musiikin koulutusohjelmassa	11
3.1	Opiskelijoiden soitinjakauma Stadiassa lukuvuonna 2005–06.....	11
3.2	Stadian musiikin koulutusohjelman orkestereiden esittely.....	12
3.3	Koulun määritelmä toiminnalle.....	13
4	Orkesteritoiminnan taustatyöt.....	16
4.1	Toiminnan järjestäjät	16
4.2	Suunnittelu	16
4.3	Miten harjoitusaikataulut asettuvat	18
4.4	Suunnitelmista kohti toteutusta.....	18
4.4.1	Tilavaraukset	18
4.4.2	Teosten nuotit	18
4.4.3	Tiedotus.....	19
4.4.4	Soittajiston kokoaminen.....	20
4.5	Orkesteriperiodi.....	20
4.5.1	Harjoitukset	20
4.5.2	Konserttipäivä.....	21
4.6	Orkesteriperiodin jälkeen	22
4.7	Orkesteritoiminnan toteutusmuotoja	22
5	Musiikinopiskelijoiden näkemyksiä.....	23
5.1	Kyselyn toteuttaminen.....	23
5.2	Opiskelijoiden kokemukset orkesterisoitosta ennen ammattiopintojen aloittamista	24
5.3	Opiskelijoiden toiveet opinto-ohjelman sisällöstä	25
5.4	Opiskelijoiden odotukset orkesteriopintojen suhteen.....	25

		2
5.5	Orkesteriperiodeihin osallistuminen.....	28
5.6	Opiskelijoiden käsitykset koulun resursseista.....	30
5.7	Läsnäoloaktiivisuus ja harjoitteluun paneutuminen	34
5.8	Orkesterisoiton opiskelun tarpeellisuus	35
5.9	Orkesterin vaikutus koulun toimintaan.....	36
5.10	Opiskelijoiden halukkuus orkesteritoimintaan panostamiseen	39
5.11	Opiskelijoiden toiveet orkesteriopintojen sisällöstä.....	42
5.12	Heränneitä ajatuksia	44
6	Orkesteritoiminnan järjestäjien kommentteja.....	46
6.1	Koulutusjohtaja Kaarlo Hildén	46
6.2	Orkesteri- ja kamarimusiikin yliopettaja Pekka Helasvuo	48
6.3	Koulutussuunnittelija Sanna Syrjänen.....	50
6.4	Sellonsoiton lehtori Tapani Heikinheimo	51
6.5	Huilunsoiton lehtori Anja Voipio.....	53
7	Yhteenveto.....	55
7.1	Kysely ja haastattelut.....	55
7.1.1	Orkesterisoiton opintojen sisältö	55
7.1.2	Toiveet orkesterisoiton opintojen päämääristä.....	56
7.1.3	Soittajaresurssit.....	57
7.1.4	Kaiken kaikkiaan	58
7.2	Henkilökohtaiset kokemukseni orkesterisoiton opinnoista musiikin koulutusohjelmassa	58
7.3	Opetussuunnitelma	60
7.4	Orkesteritoiminta.....	61
8	Lähteet.....	63
9	LIITE 1	64

1 Johdanto

Opinnäytetyöni tarkoituksena on havainnollistaa, miten Helsingin ammattikorkeakoulun Stadian musiikin koulutusohjelman opiskelijat, niin muusikon kuin pedagogiikan suuntautumisvaihtoehdon valinneet, hyötyvät ammatillisen koulutuksen laaja-alaisuudesta.

Opintojen pääpaino on Stadiassa tätä nykyä instrumentti- ja pedagogiikkaopinnoissa. Mitä näiden oppiaineiden lisäksi liittyy opintosuunnitelmaan, on melko vapaasti koulun johdon päätettävissä. Tarkat säädökset eivät sido suunnittelua.

Stadia aloitti vuonna 1999 ammattikorkeakouluna. Musiikkikouluttajana Stadia on Suomen suurin ammattikorkeakoulu. Samoissa tiloissa toimii Helsingin Konservatorio, joka antaa musiikkileikkikoulu- ja musiikkiopisto-opetusta sekä musiikin toisen asteen ammatillista koulutusta. Toisen asteen koulutusta Suomessa ovat lukiot ja ammatilliset perusopinnot.

Stadia-ammattikorkeakoulun opetus on Suomen koulutusjärjestelmän mukaan korkeasteen koulutusta yliopistojen rinnalla. Musiikin koulutusohjelmassa voi suorittaa muusikon tai musiikkipedagogin tutkinnon. Helsingin ammattikorkeakoulu Stadian opetussuunnitelmassa vuosina 2000–04 koulutus on jaettu seitsemään osa-alueeseen: perusopintoihin, kieliopintoihin, ammattiopintoihin, vaihtoehtoihin ammattiopintoihin, harjoitteluun, vapaasti valittaviin opintoihin ja opinnäytetyöhön. Musiikkipedagogin suuntautumisvaihtoehdossa ovat omana ryhmänään lisäksi opettajan pedagogiset opinnot. Orkesterisoiton opinnot ovat molemmissa suuntautumisvaihtoehdoissa pieni osa ammattiopintoihin liittyvästä esittävän säveltaiteen opintokokonaisuudesta.

Orkesterisoiton opintojen päämääränä on orkesteritoiminnan toteutumisen lisäksi myös muut opinnolliset tavoitteet. Opiskelijoiden tulisi teosten omaksumisen lisäksi saada ohjausta koko joukosta soittoteknisiä, musiikillisia ja sosiaalisia valmiuksia.

Minun kiinnostukseni orkesterisoittoon alkoi opiskellessani musiikkiopisto Juvenaliassa Espoossa. Olin harrastanut viisi vuotta pianonsoittoa, kun päätin vaihtaa pääinstrumenttiani, jotta voisin soittaa orkesterissa. Aloin soittaa oboeta 11-vuotiaana. Ensimmäinen kokoonpano, johon osallistuin oli Helsingin Annantalon Puhallinorkesteri. Muita kouluaikani tärkeitä orkestereita olivat Espoon musiikkiopiston ja Helsingin Sibelius—lukion sinfoniaorkesterit.

Siirryttyäni musiikin ammattiopintoihin Stadiaan suhtautumiseni orkesteriopintoihin muuttui toisenlaiseksi kuin ennen ammattikorkeakouluun tuloa olin odottanut. Aloittaessani opinnot musiikin koulutusohjelmassa oletin osallistuvani vanhaan tapaan aktiivisesti orkesteritoimintaan. Näin ei kuitenkaan käynyt. Kiinnostukseni orkesteritoimintaan suuntautui vähitellen ammattikorkeakoulun ulkopuolelle. Koin, että Stadian orkesteri ei toiminut niin tehokkaasti kuin olin odottanut eikä osallistuminen tuntunut kylliksi kouluttavalta.

Alkaessani miettiä opinnäytetyöni aihetta nousivat mieleeni ajatukset orkesterisoiton opintojen järjestämisen haasteista ammattiopiskelijoiden parissa. Oboensoiton opintojen rinnalla olen ammattikorkeakouluajanani osallistunut orkesteritoimintaan myös organisoijana. Olen toiminut nilsiäläisen Aholansaari Sinfoniettan nuotistonhoitajana sekä tuottaja-apulaisena yhdessä Stadian produktiossa ja lisäksi olen tehnyt intendentin tehtäviä helsinkiläiselle Aito-kamariorkesterille.

Järjestelytoimintaan osallistuessani olen saanut havaita, kuinka monesta osatekijästä orkesteritoiminnan organisoiminen koostuu. Ammattiorkestereita palvelevat orkesteritoimistot, joissa ammattilaiset huolehtivat täyspäiväisesti toiminnan järjestelyistä. Harrastajaorkestereissa kootaan toiminnan ylläpitämiseen tarvittavat henkilöt soittajien joukosta. Opiskeluympäristössä toimiva orkesteri poikkeaa näistä kahdesta siinä, että organisointiin osallistuvaa henkilökuntaa on vähän. He ovat alansa ammattilaisia, mutta heidän työtehtävänsä poikkeavat olennaisesti ammattiorkestereiden toimistojen henkilökunnan tehtävistä. Stadian orkesteritoiminnalla ei ole yhtään henkilöä, jonka toimenkuva suuntautuu kaikilta osin vain orkesterijärjestelyihin. Niin kapellimestarin kuin orkesteritoiminnan järjestelyistä vastaavan koulutussuunnittelijankin työtehtäviin kuuluvat orkesteritoiminnan lisäksi monet muut ammattikorkeakoulun hallinnolliset ja opetustehtävät.

Opiskeluympäristössä toimivalla orkesterilla ovat omat lisähaasteensa ja päämääränsä ammatti- ja harrastajaorkestereihin verrattuna. Toiminnan organisoinnin erojen lisäksi opiskelijaorkesterit poikkeavat niistä soittajiston nopealla vaihtuvuudella. Kun ammattikorkeakoulu kestää neljä ja puoli vuotta, voidaan karkeasti arvioida, että neljältä vuosikurssilta osallistuu orkesteriin tietty määrä soittajia, joista joka vuosi yksi neljännes on uusia tulokkaita. Uusien opiskelijoiden instrumenttijakaumaan ei pystytä aina vaikuttamaan orkesterin kannalta tarkoituksen mukaisesti. Joka vuosi ei kaikkien soitinten opintoihin ole hakijoita.

Tuon opinnäytetyössäni esille osapuolten näkemyksiä ja toiveita Stadian orkesteritoiminnan suhteen. Toivon työni vaikuttavan siihen, että orkesteriopintojen merkitys pysyy puheenaiheena niin opintojen laatijoiden kuin suorittajienkin keskuudessa, jotta orkesteriopinnot säilyttäisivät sijansa ammattikorkeakoulun opetussuunnitelmassa.

2 Opinnäytetyön käsitteitä

2.1 Stadian koulutuksen jaottelu

Helsingin ammattikorkeakoulu Stadiassa koulutus on jaettu kolmeen toimialaan: kulttuuri- ja palveluala, sosiaali- ja terveystieteet sekä tekniikka ja liikenne. Koulutusohjelmat ovat näiden toimialojen eri yksiköitä. Tässä opinnäytetyössä tuon esille Kulttuuri- ja palvelualan kuuluvan musiikin koulutusohjelman opiskelijoiden ja henkilökunnan näkemyksiä koulutusohjelman orkesterisoiton opinnoista.

Tutkintojen rakenne esitellään opinto-oppaassa. Jokaisella koulutusohjelmalla on oma opinto-oppaansa. Niistä saa selville esimerkiksi opintokokonaisuuden sisällön eri suuntautumisvaihtoehdoissa. Musiikin koulutusohjelmassa voi valita muusikon tai musiikkipedagogin suuntautumisvaihtoehdon. Opintokokonaisuudet on jaettu musiikillisen erikoistumisen mukaan seuraavasti:

- soitonopettaja: kitara, harmonikka, kantele
- opettaja: kuoron- ja yhtyeenjohto
- laulunopettaja
- soitonopettaja: orkesterisoittimet
- soitonopettaja: piano
- soitonopettaja: vapaasäestys
- säveltapailun ja musiikinteorian opettaja
- varhaisiän musiikkikasvatus
- orkesteri- ja kamarimuusikko
- säestäjä/korrepetiittori
- vanha musiikki

Näistä opintokokonaisuuksista sinfonia- tai kamariorkesterissa suoritettavia orkesterisoiton opintoja kuuluu orkesterisoittinten soitonopettajan, orkesteri- ja kamarimuusikon sekä kuoron- ja yhtyeenjohtajan opettajan tutkintoon. (Stadian kulttuuri- ja palvelualan opinto-opas 2002)

2.2 Orkesterisanasto

2.2.1 Orkesteri

Kreikan kielen sanasta orkhestra on musiikkialalle otettu käyttöön käsite orkesteri. Orkhestra on alun perin ollut nimitys kuoron tanssilalle lavalla. Oopperan synnyttyä 1600-luvulla siirtyi termi merkitsemään orkesterisyvennystä lavan edessä. Nykyään käsitettä orkesteri käytetään kuvaamaan suurta soitinyhtyettä, joka koostuu eri soittimien muodostamista soitinryhmistä. Näitä soitinryhmiä nimitetään sektioiksi. Yhteen sektioon kuuluvat yleensä kaikki saman soitinperheen soittimet orkesterissa. Viulut tekevät tässä poikkeuksen. Ne on jaettu 1.:siksi ja 2.:siksi viuluiksi. Sektiot jakautuvat vielä pulteiksi. Pultti tarkoittaa nuottitelinettä. Esimerkiksi jousisoittajia on useimmiten kaksi yhdessä pultissa ja puhallinsoittajat muodostavat useimmiten yksin oman pulttinsa. (Zeranska-Gebert & Lampinen 2002 s.223)

2.2.2 Orkesterisoittimet

Orkesterissa käytettäviä soittimia kutsutaan orkesterisoittimiksi. Nykyiset jousisoittimet saivat muotonsa 1500-luvulla. Niitä ovat viulu, alttoviulu, sello ja kontrabasso. Puhallinsoittimet jaetaan puupuhaltimiin ja vaskisoittimiin perinteisen, ei välttämättä enää nykyisen, valmistusmateriaalin mukaan. Puupuhaltimia ovat piccolo, huilu, alttohuilu, oboe, englannintorvi, oboe d'amore, B-, A-, H-, C-, D- tai Es-vireinen klarinetti, basettitorvi, bassoklarinetti, fagotti ja kontrafagotti, myös saksofoni lukeutuu tähän soitinryhmään vaikka sitä ei missään vaiheessa ollakaan rakennettu puusta. Käyrätorvet muodostavat oman sektorin erillään muista vaskisoittimista. Varsinaiseen vaskisektioon kuuluvat trumpetit, pasuunat ja tuuba. Edellä mainittujen soitinten lisäksi sinfoniaorkesterin mahdolliseen kokoonpanoon kuuluvat vielä patarummut, lyömäsoittimet ja harppu. Sinfoniaorkesteriteoksissa käytetään usein myös kosketinsoittimia: pianoa, celestaa, cembaloa tai urkuja. Erikoistapauksissa orkesterissa saattaa vielä olla mukana esimerkiksi kitara, mandoliini, haitari tai ihmisääni. (Del Mar 1981)

2.2.3 Sinfonia

Jotkut isot sinfoniaorkesterit käyttävät nimeä filharmonia. Suomessa sen ovat ottaneet käyttöönsä Helsinki Filharmonia, Tampere Filharmonia ja Turun Filharmoninen orkesteri. Tämäkin sana tulee kreikankielestä. Filein on suomeksi rakastaa ja harmonia on sopusointu. Filharmonia nimitystä käyttävät erityisesti konsertti-instituutiot, jotka ylläpitävät orkesteria ja usein kuoroakin. Ne ovat erikoistuneet sinfonisen musiikin ja suurten kuoroteosten esittämiseen. Kreikankielen sana symfonia tarkoittaa yhteensointumista. 1700-luvulla Italiassa käsite sinfonia otettiin käyttöön nimitykseksi homofonisille soitinsävellyksille. Homofonia on moniäänisyyttä, jossa vain yksi äänistä on melodisesti itsenäinen, muiden äänten toimiessa säestävinä. Italiassa sinfonioiksi on nimitetty 1700-luvun lopulla myös orkesterin alku- ja välisoittoja. (Zeranska-Gebert & Lampinen 2002 s. 281, Konserttikalenteri kevät 2006, Suomen Sinfoniaorkesterit ry)

Wieniläisklassismissa käsite sinfonia vakiintui tarkoittamaan laajamuotoista, moniosaista orkesterisävellystä, jonka ensimmäinen osa oli perinteisesti sonaattimuotoinen eli siinä oli esittely-, kehittely- ja kertausjakso. Wieniläisklassismi on 1700-luvulla vallinnut länsimaisen taidemusiikin klassinen, homofonisesti painottunut sävellystyyli. Tyyllille ominaiset sinfonia-, sonaatti-, konsertto- ja kamarimusiikin muodot huipentuivat Joseph Haydnin, Wolfgang Amadeus Mozartin ja Ludvig van Beethovenin teoksissa. (Zeranska-Gebert & Lampinen 2002 s.336)

2.2.4 Kamariorkesteri

Kamarimusiikilla tarkoitettiin 1600-luvulla maallista soitinmusiikkia. Nykyään se merkitsee pienehkölle soitinryhmälle sävellettyä musiikkia, jossa kutakin ääntä esittää vain yksi tai korkeintaan kaksi soitinta. Kamariorkesterit ovat sinfoniaorkestereita pienempiä soitinyhtyeitä, jotka soittavat usein myös jousiorkesterimusiikkia. Nykyään kamariorkesterista saatetaan käyttää nimitystä sinfonietta. Suomessa sinfonietta nimeä käyttäviä kokoonpanoja ovat Kymi Sinfonietta, Pori Sinfonietta ja Tapiola Sinfonietta. Kamariorkestereina toimivat Kemin kaupunginorkesterin jäsenistä muodostettu Länsi-Pohjan kamariorkesteri, Keski-Pohjanmaan Kamariorkesteri, Lapin kamariorkesteri, Avanti! Kamariorkesteri, Hämeenlinnan kaupunginorkesteri ja Mikkelin kaupunginorkesteri, joka on viime vuosina keskittynyt nimenomaan jousiorkesterille

sävellettyyn musiikkiin. (Zeranska-Gebert & Lampinen 2002 s. 157, Konserttikalenteri kevät 2006, Suomen Sinfoniaorkesterit ry)

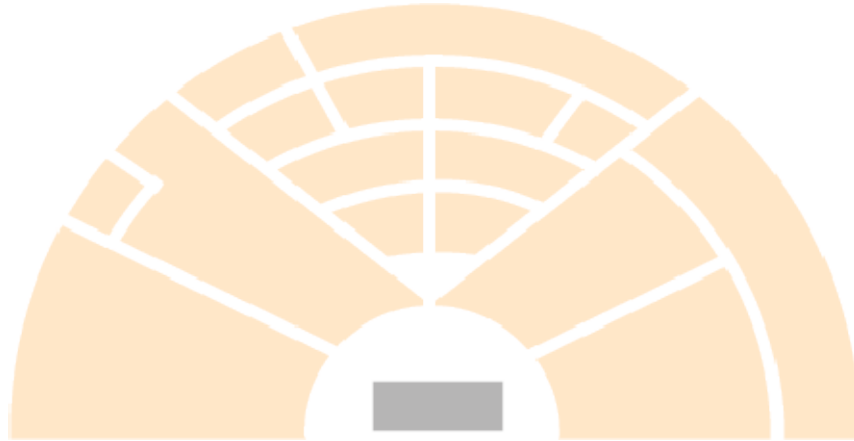
Ohjelmistona kamariorkesterilla voi olla esimerkiksi 1600-luvun orkesterimusiikkia, sinfonioita tai ooppera-alkusoittoja Mozartilta sekä 1800- ja 1900-luvun säveltäjien kamariorkesteriteoksia. Teoksia kamariorkestereille ovat säveltäneet esimerkiksi Pjotr Tšaikovski ja Béla Bartók. Monet suomalaiset nykysäveltäjät, kuten Uljas Pulkkis ja Per-Henrik Nordgren, ovat säveltäneet teoksia soolosoittimelle ja kamariorkesterille. (<http://www.orkesteri.kokkola.fi/>, <http://www.rovaniemi.fi/> 2006)

2.2.5 Kapellimestari ja orkesteri-intendentti

Orkesterin johtajasta käytetään usein nimitystä kapellimestari. Alkuaan 1400-luvulla kapellimestari oli henkilö, joka johti seurakuntaa jumalanpalveluksessa kappelissa. 1600-luvulla nimitystä käytettiin kirkkomusiikin johtajasta. Kapellimestarin työhön kuuluu orkesterin harjoittaminen ja konserttien johtaminen. Hänen tahtipuikkonsa lyönti kertoo soittajille missä tempossa ja millä sävyllä tulee soittaa. (Zeranska-Gebert & Lampinen 2002 s.159)

Orkesteri-intendentti on orkesteritoiminnan järjestäjien esimies. Myös muiden taiteellisten laitosten esimiehiä nimitetään intendentteiksi. Nimitys on peräisin ranskankielen sanasta intendant, joka tarkoittaa linnanvoutia, kuraattoria ja laitoksen johtajaa. Intendentti hoitaa soittajien palkkaamisen orkesteriin ja solistikiinnitykset. Hän on myös mukana konserttikauden ohjelmiston suunnittelussa ja organisoi koko toiminnan. (Zeranska-Gebert & Lampinen 2002 s.144)

Kartta orkesterin soitinryhmistä

<http://www.hitsaajat.com/tko4/lavakratta.gif>

- I viuluja sinfoniaorkestereissa 13–15 ja kamariorkestereissa 5–3
- II viuluja sinfoniaorkestereissa 10–14 ja kamariorkestereissa 5–3
- alttoviuluja sinfoniaorkestereissa 9–12 ja kamariorkestereissa 4–2
- selloja sinfoniaorkestereissa 6–8 ja kamariorkestereissa 3–2
- kontrabassoja sinfoniaorkestereissa 5–7 ja kamariorkestereissa 2–1
- huiluja sinfoniaorkestereissa 3–4 ja kamariorkestereissa 1
- oboeita sinfoniaorkestereissa 3–4 ja kamariorkestereissa 1
- klarinetteja sinfoniaorkestereissa 3–4 ja kamariorkestereissa 1
- fagotteja sinfoniaorkestereissa 3–3 ja kamariorkestereissa 1
- käyrätorvia sinfoniaorkestereissa 5–5 ja kamariorkestereissa 1
- trumpetteja sinfoniaorkestereissa 3–4
- pasuunoita sinfoniaorkestereissa 3–4
- tuubia sinfoniaorkestereissa 1–1
- patarumpujen miehitys sinfoniaorkestereissa 1–2
- lyömäsoitinten miehitys sinfoniaorkestereissa 3–2
- harppuja sinfoniaorkestereissa 1–2

3 Orkesteritoiminta Stadian musiikin koulutusohjelmassa

3.1 Opiskelijoiden soitinjakauma Stadiassa lukuvuonna 2005–06

soitin	opiskelijoita	Helsinki Sinfonian periodeissa	ammatti-sinfoniaorkestereissa	Helsinki Cameratan periodeissa	ammatti-kamariorkestereissa
viulu	40	13–22	23–29	9–10	6–10
alttoviulu	8	4–6	9–12	3–4	2–4
sello	20	6–9	6–8	3	2–3
kontra-basso	3	2–3	5–7	1–2	1–2
huilu	10	2	3–4	0	1
oboe	5	2	3–4	0	1
klarineti	5	2	3–4	0	1
fagotti	0	2	3	0	1
käyrätorvi	4	4	5	0	1
trumpetti	4	3	3–4	0	0
pasuuna	2	2	3–4	0	0
tuuba	1	0–1	1	0	0
patarummut	0	1	1–2	0	0
lyömäsoittimet	0	1	2–3	0	0
harppu	0	0–1	1–2	0	0

Tietolähteinä käyttämässäni sinfoniaorkestereissa työskentelee muusikoita 72–91, joista jousisoittajia on 43–56, puhallinsoittajia 24–29 ja muiden soitinten soittajia 5–6. Tutkimissani kamariorkestereissa on jousisoittajia 18–11 ja puhallinsoittajia 1–5. Verrattaessa ammattiorkestereiden ja Stadian orkesteriperiodien soittajien määrää opiskelijoiden soitinjakaumaan huomataan, että soittajia on tarpeeksi kamariorkesteritoimintaan, mutta sinfoniakokoonpanon keräämiseksi tuottaa ongelmia fagotistien, lyömäsoittajien ja harpistien puuttuminen. Ei myöskään voida olettaa, että jokaiseen orkesteriperiodiin osallistuisivat kaikki kontrabasistit, käyrätorvistit ja tuubisti. Viulistien, sellistien ja huilistien suurilukuisuus saattaa tuottaa ongelmia opiskelijoiden opintojen suorittamiseen. Varsinkin huilunsoiton opiskelijoita on niin paljon, että heidän on vaikea päästä suorittamaan vaadittu määrä orkesteriopintoja koulun tarjoamissa orkesteriperiodeissa. Luvut ammattiorkestereiden soittajistosta eivät vastaa jokaisen konsertin miehitystä. Ne kertovat koko orkesterin soittajaresurssit.

(<http://www.hel2.fi/filharmonia/esittely/muusikot.htm>,
<http://www.hitsaajat.com/tko4/muusikot.phtml>,
http://www.orkesteri.kokkola.fi/pagefi.asp?luokka_id=26&main=1,
<http://www.rovaniemi.fi/?depid=933>)

Koulutussuunnittelija Sanna Syrjänen kertoo, että Stadian sinfoniaorkesterissa on yleensä 40–80 soittajaa riippuen ohjelmistosta ja produktion luonteesta.

Ammattikorkeakoulun Camerata-orkesterissa on 15–20 soittajaa. Syrjäsen mielestä on aika vaikea sanoa, että koulutusympäristön orkesterin pitäisi olla kooltaan tietyn suuruinen, sillä opinnoissa on tarkoitus ”käydä läpi” eri aikakausia ja niin ollen klassinen sinfonieta-tyyppinen kokoonpano on erilainen kuin suuri romanttinen orkesteri - oopperat tietenkin myös oma lukunsa. Koko riippuu myös orkesterisoittovelvollisista opiskelijoista ja heidän ilmoittautumisestaan opintoihin.

3.2 Stadian musiikin koulutusohjelman orkestereiden esittely

Internetissä Stadian kotisivuilla osoitteessa stadia.fi ovat kuvaukset ammattikorkeakoulun orkestereista:

”Stadian musiikin koulutusohjelman orkesteritoiminnassa keskeistä osaa näyttelevät kaksi orkesteria; Helsinki Sinfonia ja Helsinki Camerata. Helsinki Sinfonia on Helsingin ammattikorkeakoulu Stadian sinfoniaorkesteri. Orkesteri konsertoi säännöllisesti kotisalissaan Helsingin konservatoriorakennuksessa, mutta edustaa oppilaitostaan ja Helsingin kaupunkia myös konsertoiden eri puolilla Suomea, sekä tehden konserttimatkoja ulkomaille. Helsinki Sinfonia on toiminut myös Stadian oopperaproduktioiden orkesterina. Helsinki Sinfonian vakituksena kapellimestarina toimii Pekka Helasvuo, ja vierailevina kapellimestareina ovat toimineet mm. James DePriest, Janos Fürst, Igor Bezrodnyi, Maciej Niesiolowski, Ari Angervo, Moshe Atzmon ja Jacek Kasprzyk.

Helsinki Sinfonia

<http://www.stadia.fi/opiskelu/kulpa/musiikki/>

Helsinki Camerata on Helsingin ammattikorkeakoulu Stadian musiikin koulutusohjelman edistyneimmistä opiskelijoista koottu kamariorkesteri. Orkesteri on saavuttanut mainetta onnistuneiden konserttien lisäksi levytyksillään, joiden ohjelmistossa on Jean Sibeliuksen sekä suomalaisen, tanskalaisen ja färsaarelaisen nykymusiikin teoksia. Helsinki Camerata on toiminut myös lukuisien oopperaproduktioiden orkesterina, joista mainittakoon Mozartin *Figaron häät* (1990) ja *Don Giovanni* (1992), joka esitettiin myös vierailunäytöksenä Tallinnassa Estonia-teatterissa. Vuonna 1999 Helsinki Camerata oli kutsuttuna konsertoimaan "Summartonar"-musiikkijuhlilla Fär-saarilla, ohjelmassaan Jean Sibeliuksen, Per Nørgårdin, Kristian Blakin, Uljas Pulkkinen ja Jani Kääriän sävellyksiä. Kesällä 2004 Helsinki Camerata konsertoi "Rencontres Musicales Internationales de Figeac" –festivaalilla Ranskassa.’’

(http://www.stadia.fi/opiskelu/kulpa/musiikki/koulutusohjelman_esittely/helsinki_sinfonia.asp,
http://www.stadia.fi/opiskelu/kulpa/musiikki/koulutusohjelman_esittely/helsinki_camerata.asp)

3.3 Koulun määritelmä toiminnalle

Musiikin koulutusohjelman esittelyssä internetissä orkesteritoimintaa luonnehditaan seuraavasti: ’’Orkesterit ovat musiikkioppilaitosten ohella ammattikorkeakoulusta valmistuneiden musiikinopiskelijoiden merkittävin työllistäjätaho. Soitonopettajaksi opiskeleville muusikoille opiskeluaikana tapahtuva orkesteritoiminta on vähintään yhtä olennainen osa koulutusta. Stadian orkesterikoulutuksen tehtävänä on perehdyttää opiskelija orkesterisoiton hyvin monitahoisiin vaatimuksiin. Orkesterisoittajan täytyy edellyttävien instrumentaalisten ja kamarimusiikillisten taitojen lisäksi kouliintua mm. sektiosoitossa, joka asettaa puhaltajille, lyömä- ja jousisoittajille kullekin erilaisia vaatimuksia. Orkesterisoittajan täytyy myös oppia kuuntelemaan ja seuraamaan moitteettomasti hyvin monenlaisia samanaikaisia tapahtumia toimivan rytmin, intonaation sekä dynaamisen ja soinnillisen tasapainon tavoittamiseksi. Tämän oppiminen kehittää erittäin monipuolisesti koordinaatiokykyä ja muusikontaitoja, joista on huomattavaa hyötyä kaikelle muullekin opiskelulle.’’

(http://www.stadia.fi/opiskelu/kulpa/musiikki/koulutusohjelman_esittely/orkesterit.asp)

Esittävän säveltaiteen opintokokonaisuuden kuvauksessa Stadia määrittelee orkesteriopinnot yhdessä kamarimusiikkiopintojen kanssa. Nämä ovat niin sanotut pakolliset orkesteriopinnot. Tähän osioon opintoja kamarimusiikkia ja orkesteria on kuulunut lukuvuoteen 2005–06 asti muusikon ja pedagogin suuntautumisvaihtoehtoissa 20 opintoviikkoa. (Esittävän säveltaiteen opintojen kansio)

Kamarimusiikin ja orkesterisoiton määritelmässä koulutustavoitteena korostetaan, että opiskelija saavuttaa ammattiorkesterin soittajalta/kamarimuusikolta edellytettävät yhteissoittovalmiudet opiskeluaikana. Opintojen sisällöksi on suunniteltu ammattimaiseen työskentelyyn perehtyminen Stadian orkestereissa sekä kamarimusiikin harjoittaminen erityyppisissä yhtyeissä. Opintojen toinen toistaan tukevaa luonnetta on kuvattu seuraavasti: ”Kamarimusiikkiopintojen avulla opiskelija saavuttaa myös välttämättömiä yhteissoittovalmiuksia, joiden hallinta on edellytyksenä selviämiselle ammattiorkesterin soittajan työssä.” (Esittävän säveltaiteen opintojen kansio)

Opintojen opetus- ja työmuotojen kuvaus on jaettu kolmeen osaan: kamarimusiikki, kamariorkesteri ja sinfoniaorkesteri. Kamarimusiikkiopinnoilla tavoitellaan monipuolista perehtymistä kamarimusiikkiteoksiin, tutustumista eri säveltäjien ja tyyliuuntien esityskäytäntöön sekä valmiuksien saamista itsenäiseen kamarimusiikkityöskentelyyn. Kamari- ja sinfoniaorkesterin toiminnan on suunniteltu toteutuvan pääasiassa intensiiviperiodeina, joiden tuloksena esitetään orkesterikonsertti tai järjestetään jokin muu esiintyminen, kuten esimerkiksi solistikonserton säestys tai ooppera. Kamariorkesterin toiminnan määritellään pyrkivän kamarimusiikillisesti hiottuun orkesterisoittoon. Sinfoniaorkesterin luonnehditaan soittavan keskeisenä ohjelmistonaan klassis-romanttisia teoksia, suomalaista musiikkia ja uutta orkesterimusiikkia. (Esittävän säveltaiteen opintojen kansio)

Opiskelijat saavat yhden kamarimusiikkiteoksen harjoittamisesta ja esittämisestä pääsääntöisesti yhden opintoviikon. Ohjaavan opettajan harkinnan mukaan suorituksen laajuus voi olla kuitenkin suppeampi tai laajempi teoksen vaativuudesta ja harjoitusperiodin tuntimäärästä riippuen. Yhtälailla osallistumisesta yhteen orkesterin työperiodiin kertyy opintoviikkoja sen laajuudesta riippuen yksi tai useampia. Opintojaksojen arvioinnin suorittaa kapellimestari tai kamarimusiikin opettaja asteikolla hyväksytty/hylätty.

Musiikin koulutusohjelman opinto-oppaassa on syventävien orkesteriopintojen luonnehdinta. Siinä kerrotaan, että pakollisten orkesteriopintojen lisäksi opiskelijan on mahdollista osallistua orkesterimuusikon syventäviin opintoihin. Niissä on tavoitteena, että opiskelija syventää ammatillista osaamistaan orkesterimuusikkona. Ennen kuin opiskelija etenee syventäviin opintoihin, hänen on pitänyt suorittaa esittävän

säveltaiteen opintojen pakolliset orkesteriopinnot.
<http://www.stadia.fi/opiskelu/opintoopas/2002/ks02.pdf>

Syventävien opintojen sisältönä on osallistuminen Helsinki Sinfonian tai Helsinki Cameratan kahteen harjoitusperiodiin ja esitykseen tai muuhun työmäärältään vastaavaan kokonaisuuteen. Opintojakson suorittamiseen kuuluu lisäksi omien orkesterisuuksien eli stemmojen itsenäinen harjoittelu, aktiivinen osallistuminen yhteis- sekä sektioharjoituksiin ja periodin päättävään konserttiin. Orkesterimuusikon syventävien opintojen suorituksen arvioi kapellimestari asteikolla hyväksyty/hylätty. (<http://www.stadia.fi/opiskelu/opintoopas/2002/ks02.pdf>)

Orkesterisoittoa on ollut mahdollista sisällyttää opintoihin pedagogin suuntautumisvaihtoehdossa (lukuvuoteen 2005–06 asti) koko opiskeluaikana yhteensä 23 opintoviikkoa. Näistä esittävän säveltaiteen opinnoissa 12 opintoviikkoa osaksi pakollisina ja osaksi valittavina orkesterisoiton ja kamarimusiikin välillä. Orkesterimuusikon syventäviä opintoja on ollut mahdollista opiskella enintään 5 opintoviikkoa ja työharjoitteluun on ollut mahdollista sisällyttää 6 opintoviikkoa orkesterisoittoa. Tämä vastaa 13 prosentin osuutta koko tutkinnosta.

Vastaavasti muusikon suuntautumisvaihtoehdon valinneet ovat voineet suorittaa esittävän säveltaiteen opinnoissa 12 opintoviikkoa pakollisina ja osaksi vaihtoehtoisina kamarimusiikin kanssa. Orkesterimuusikon syventäviä opintoja on voinut tässä suuntautumisvaihtoehdossa tehdä 8 opintoviikkoa ja työharjoittelua orkesterisoittajana 13 opintoviikkoa. Muusikon tutkinnossa on ollut mahdollista opiskella orkesterisoittoa yhteensä 33 opintosiikkoa, mikä vastaa 18 prosentin osuutta koko opinnoista.

Uuden opetussuunnitelman (otettu käyttöön lukuvuonna 2005–06) puitteissa ei orkesterisoittoa voi opiskella yhtä paljon kuin vanhan opetussuunnitelman mukaan toteutetuissa opinnoissa pystyi. Uudistettuun tutkintoon sisällytettävien orkesteriopintojen määrää ei ole vielä tarkkaan suunniteltu, mutta esimerkiksi pakollisina opintoina orkesterisoittoa voi tehdä enintään 16 opintopistettä entisten 18 opintopisteen sijaan (opintoviikot on muutettu opintopisteiksi, 18 opintopistettä vastaa 12 opintoviikkoa). Lisäksi työharjoitteluopinnoista on poistettu opettajan/muusikon työtehtävät, johon saattoi sisällyttää orkesterisoittoa.

4 Orkesteritoiminnan taustatyöt

4.1 Toiminnan järjestäjät

Helsinki Sinfonian toiminnassa keskeisiä henkilöitä ovat orkesterin kapellimestari Pekka Helasvuo, joka orkesterin harjoittamisen ja konserttien johtamisen lisäksi osallistuu konserttikauden suunnitteluun ja intendentti Sanna Syrjänen, joka myös ottaa osaa ohjelmiston suunnitteluun ja organisoi suunnitellun konserttikauden toteutuksen. Opiskelijoita toiminnan järjestelyissä edustaa heidän keskuudesta valittu orkesterijärjestäjä. Lisäksi toiminnasta neuvotellaan koulun henkilökunnasta muodostetussa orkesterijohtoryhmässä ja opiskelijoista koostuvassa orkesterivaltuuskunnassa.

Oppilaitosten orkesterit tarvitsisivat toimintansa ylläpitämiseen ammattiorkestereiden toimintamallia vastaavan järjestelmän. Orkesteri kuin orkesteri tarvitsee soittajien ja kapellimestarin lisäksi henkilöstöä huolehtimaan harjoitusaikataulujen laatimisesta, niin sisäisestä kuin ulkoisestakin tiedottamisesta, nuotistosta, tarpeiston kuljettamisesta ja monista muista valmisteluista, jotta harjoitusten ja konserttien toteuttaminen on mahdollista.

Musiikin koulutusohjelman orkesteritoimintaa saattaisi vahvistaa orkesterin sisäisen rakenteen muodostaminen. Jos orkestereille valittaisiin konserttimestarit ja äänenjohtajat aina lukuvuodeksi kerrallaan, saattaisivat opiskelijat kokea olevansa tärkeä osa toimintaa ja se muuttuisi mahdollisesti nykyistä opiskelijalähtöisemmäksi. Ongelmana saattaisi kuitenkin olla se, että opiskelijoiden on vaikea lupautua jokaiseen periodiin kun välillä täytyy keskittyä kokonaisvaltaisesti muihin oppiaineisiin.

4.2 Suunnittelu

Orkesteritoiminnan suunnittelu on jatkuva prosessi, jossa ideoiden annetaan elää ja sopivan hetken tullen niitä toteutetaan osana mahdollisimman monipuolista kokonaisuutta. Stadian musiikin koulutusohjelmassa orkesteritoimintaa suunnittelee orkesterijohtoryhmä. Sitä voisi luonnehtia keskustelevaksi toimijaksi, sillä se ei tee päätöksiä. Johtoryhmässä suurin vaikutusvalta orkesteritoiminnan sisällön suhteen on koulutusjohtaja Kaarlo Hildénillä ja kapellimestari Pekka Helasvuolla. Hildén tekee

lopulliset päätökset ja Helasvuolla on kokemuksen ja vahvan ammattitaidon myötä näkemys siitä, mitä ohjelmistoa opiskelijaorkesterin on koulutuksellisesti hyvä soittaa.

Kyselyyn vastanneet opiskelijat olivat pääsääntöisesti tyytyväisiä musiikin koulutuohjelman orkestereiden ohjelmistovalintoihin. He kommentoivat soitettuja ohjelmistoja seuraavasti:

Opiskelija 1:

”Ohjelmistossa olleet teokset ovat myös tyypillisesti olleet hyvää musiikkia.”

Opiskelija 2:

”Orkesterin ohjelmisto on usein kiinnostavaa soitettavaa.”

Lukuvuoden orkesteritoiminnan sisällön hahmottelu aloitetaan vuosi etukäteen. Syksyisin orkesterijohtoryhmä käy läpi, mikä on seuraavan lukuvuoden soitto-ohjelmisto. Helmi–maaliskuussa päätetään kaikkien opintojen aikataulut. Orkesteritoiminta pitää suunnitella koko opetussuunnitelmaan sopivaksi. Kouluvuodessa on helposti monta ajankohtaa, johon orkesteriperiodi ei sovi. Esimerkiksi solistisia kurssitutkintoja varten on neljä kertaa vuodessa kurssiviikko, jolloin kaikilla opiskelijoilla tulee olla mahdollisuus suorittaa ensisijaisesti näitä opintojaan. Päätetty aikataulu ei kuitenkaan aina toteudu täysin sellaisena kuin on suunniteltu. Muutokset ovat arkipäivää orkesteritoiminnan suunnittelijoille. On mahdollista esimerkiksi, että vain viikon tai kuukauden varoitusajalla tarjoutuu konsertointimahdollisuus, jota ei kannata ohittaa.

Orkesterisoiton opintojen järjestämisessä huomion keskipisteenä tulisi mielestäni olla orkesterisoitinten opiskelijat. Opintojen tulisi muodostaa looginen ja mielekäs kokonaisuus yhdessä muiden opiskeltavien aineiden kanssa niin, että opiskelija kokee opinto-ohjelmansa sellaiseksi, että se tarjoaa hänelle tarpeellisia taitoja ja hyödyllistä tietoa tulevan ammatin harjoittamiseen. Opiskelija saattaa valmistuttuaan pyrkiä joko sinfoniaorkesteriin, sotilassoittokuntaan tai oopperaorkesteriin. Koulun täytyy ottaa kaikki vaihtoehdot huomioon orkesterikoulutusta suunniteltaessa.

4.3 Miten harjoitusaikataulut asettuvat

Orkestereiden harjoitteluajataulu on Stadiassa ollut jatkuva keskustelunaihe. Näkemykset vaihtelevat siitä, tulisiko orkesteriopinnot järjestää ympärivuotisena kerran viikossa toteutettavana toimintana vai konserttiin tähtäävänä tiivisperiodina. Helsinki Sinfonia harjoittelee kerrallaan lähinnä viikon kestävin periodein. Niissä valmistetaan konserttiohjelmisto, joka esitetään periodin päätteeksi useimmiten Helsingin Konservatorion salissa. Jousiorkesteri Helsinki Cameratan toiminta pyritään toteuttamaan hieman pidemmälle ajalle hajautettuna niin, että ohjelmiston ja orkesterin soinnin annetaan kypsyä ja ennen konserttia järjestetään muutamat harjoitukset, joissa konserttiohjelmisto hioutuu kokonaisuudeksi.

4.4 Suunnitelmista kohti toteutusta

4.4.1 Tilavaraukset

Kevätlukukauden loppupuolella, suunnitelman tulevasta toimintakaudesta ollessa jo valmis, orkesteritoiminta teettää eniten töitä intendentti Sanna Syrjäselle. Tällöin tulee varata tilat orkestereiden harjoituksille ja konserteille. Tilavaraukset on tärkeää tehdä hyvissä ajoin, sillä monet muutkin käyttävät niin Helsingin Konservatorion salia kuin kaikkia muitakin tiloja toisaalla. Tilavarausten myötä varmistuvat tuntikohtaiset harjoitteluajataulut. Ne pystytään laatimaan vain suurpiirteisesti ennen tilojen varaamista, sillä vaikka tekisi työtä hyvissä ajoin, saattaa silti olla mahdotonta saada tiloja toiveen mukaan ja sen takia aikataulut muuttuvat usein.

4.4.2 Teosten nuotit

Varhaisessa vaiheessa alkaa tilavarausten rinnalla nuottimateriaalin haaliminen. Kaikkien konserttien koko ohjelmisto ei välttämättä ole selvillä vielä tällöin. Esitettäviksi valikoitujen teosten orkesterimateriaalia on kuitenkin hyvä alkaa etsiä kyllin ajoissa. Vaikka teoksesta olisivatkin vielä harjoituskopiot jäljellä edellisen esityskerran jälkeen, pitää alkuperäinen versio kuitenkin aina joko ostaa kustantajalta, tai on mahdollista myös selvittää, mistä sen voi vuokrata. Intendentti Syrjänen alkaa orkesterimateriaalin jäljittämisen Stadian ja Helsingin Konservatorion yhteisestä

kirjastosta. Jos nuotteja ei löydy sieltä, kirjaston henkilökunta selvittää, onko kyseessä ainoastaan myytävä teos vai voiko sen myös vuokrata jostain.

Jos materiaalin vuokraaminen on mahdollista, jatkuu etsintä yhteydenotolla Suomessa toimivaan nuottikustantamoon Fennica Gehrmaniin. Palvelu on Ruotsin Gehrman Musikförlag Ab:n tytäryritys. Fennica Gehrman hallinnoi Warner/Chappell Music Finlandin ja Edition Fazerin taidemusiikin katalogeja. Fennica Gehrman julkaisee nuotteja ja vuokraa orkesterimateriaaleja.

Jos Fennica Gehrman ei pysty nuotteja välittämään, sieltä otetaan selvää Sanna Syrjäselle, mikä taho voisi ne vuokrata. Muita vaihtoehtoja ovat esimerkiksi Suomen Sinfoniaorkesterit ry, Suomalaisen musiikin tiedotuskeskus ja Ruotsin Gehrman Musikförlag. Suomen ammattikorkeakouluilla ei ole yhteistä nuotistoa, mutta jos joku tietää, että tarvittava teos on jollakin ammattikorkeakoululla, sieltä todennäköisesti oltaisiin valmiit lainaamaan teos. Sibelius-Akatemialla sen sijaan on selkeä sääntö, että orkesterinuotteja ei lainata koulun ulkopuolelle.

Nuottien hankintaan vaikuttavat myös Stadian omat rahankäytösäännöt. Kaikista rahamenoista täytyy neuvotella aina etukäteen ja sitä varten tulee anoa lupa koulutusjohtaja Kaarlo Hildéniltä.

Lisäksi on mahdollista, että johonkin projektiin tarvitaan oma nuotintaja, jos saadusta materiaalista on mahdotonta erottaa kaikkia stemmoja tai se on vaikeaselkoista. Tämä on ollut tilanne esimerkiksi keväällä 2006 toteutettavan Händelin barokkioopperan Almiran suhteen.

4.4.3 Tiedotus

Kesälomien jälkeen toimiston ensimmäinen tehtävä orkesteritoimintaan liittyen on tulevasta konserttikaudesta tiedottaminen niin koulun ulkopuolelle kuin talon sisällä opiskelijoille ja muulle henkilökunnalle. Elokuisin painetaan Stadian konserttikalenteri, jossa tiedotetaan orkesteritoiminnan lisäksi myös muusta musiikin koulutusohjelman konserttitoiminnasta. Lukuvuonna 2005–06 kalenterin tiedot kokosi konserttituottaja Ville Sirviö. Konserttituottaja vastaa musiikin koulutusohjelman konserttitoiminnasta tiedottamisesta koulun ulkopuolelle.

Opiskelijat saavat tiedon tulevan lukuvuoden orkesteritoiminnasta opetusoppaasta, mahdollisesti henkilökohtaisena kirjeenä sekä orkesterin ilmoitustaululle laitettavasta tiedotteesta. Tästä tiedottamisesta on vastuussa Sanna Syrjänen. Hän kertoo, että orkesteritoimintaa varten on suunnitteilla omat sivut Stadian intranettiin.

4.4.4 Soittajiston kokoaminen

Stadia toivoo, että opiskelijat ilmoittautuisivat orkesterioperiodeihin lukuvuoden ensimmäisen kuukauden aikana. Opiskelijoita kuitenkin ilmoittautuu mukaan yleensä aina viimeiseen mahdolliseen päivään asti ennen orkesteriperiodin alkua. Koulun ulkopuolelta palkataan lukukauden alussa soittajat niihin soittimiin, joiden opiskelijoita ei koululla sinä vuonna ole. Lisäksi saatetaan puuttuvia soittajia palkata vielä juuri ennen periodia, jos koulun omia opiskelijoita ei ole saatu orkesterin täydeltä mukaan.

Stadian opiskelijoiden lisäksi niin Helsinki Sinfoniassa kuin Helsinki Cameratassakin orkesteriopintojaan käyvät suorittamassa myös jotkut Helsingin Konservatorion toisen asteen opiskelijat.

Jos orkesteritoiminnassa on mukana solisteja tai kapellimestareita koulun ulkopuolelta, on heihin Stadiasta pitänyt yhteyttä tavanomaisimmin henkilö, jonka luomasta kontaktista on kyse. Näitä yhteyksiä on erityisesti kapellimestari Pekka Helasvuolla ja soitinopettajilla. Palkkioneuvottelut ja niihin liittyvät työsopimukset hoitaa koulutusjohtaja.

Tiedon välittymisen kannalta on tärkeää, että orkesteritoiminnalla on oma ilmoitustaulu konservatoriorakennuksen aulassa.

4.5 Orkesteriperiodi

4.5.1 Harjoitukset

Orkesteriharjoituksiin liittyen eniten töitä on orkesterijärjestäjällä. Stadiassa työtä on tehnyt opiskelija-assistentti. Hän on opiskelijoiden joukosta valittu henkilö, joka tilanteen mukaan saa työstä joko opintosuoritusmerkintöjä tai rahapalkkaa. Orkesterijärjestäjän tehtäviin kuuluu koota niin sanotut pulttikansiot, joissa on

soitettavan ohjelmiston nuotit. Nuoteista orkesterijärjestäjä tekee myös harjoituskopiot, jotka soittajat saavat mukaansa harjoiteltaviksi.

Juuri ennen orkesteriharjoituksia assistentti järjestää orkesteritarpeiston: tuolit, nuottitelineet, selloalustat ja muun tarvittavan niin, että soittajien saapuessa on kaikki valmista aloittaa työskentely.

Myös Sanna Syrjänen osallistuu näihin valmisteluihin tarpeen mukaan. Syrjäsen varsinainen tehtävä orkesteriharjoitusten yhteydessä on paikalla olijoiden listaaminen. Ammattikorkeakoulussa on kaikissa oppiaineissa läsnäolovelvollisuus — opintosuoritusmerkinnän saa ainoastaan osallistuttuaan riittävän aktiivisesti Stadian lähiopetukseen.

Viimeistään harjoitusperiodin aikana laaditaan myös konserttiohjelmalehtinen. Siitä on vastuussa musiikin koulutusohjelman konserttituottaja. Teosesittelyitä konserttiohjelmiin tekevät niin opiskelijat kuin kapellimestarikin. Tärkein osa lehtistä on ohjelman sisällön ilmoittaminen ja esiintyjien esitleminen. Mahdollisille kutsuvieraille lähetetään kutsut tässä vaiheessa. Heitä saattavat kutsua esimerkiksi Stadian musiikin koulutusohjelman koulutusjohtaja, Stadian kulttuuri- ja palvelualan toimialajohtaja tai Stadian rehtori. Varsinaisen lipunmyynnin suorittaa ostopalveluna valtakunnallinen Lippupiste.

Suomalaisten säveltäjien ja musiikintekijöiden edunvalvontajärjestölle Teostolle ilmoitetaan tulevista konserteista kerran vuodessa, eikä erikseen jokaisen konsertin yhteydessä. Ilmoitusvelvollisuutta hoitaa toimistonhoitaja Seija Askolin.

4.5.2 Konserttipäivä

Varsinaisena konserttipäivänä tarvitaan kaikkia orkesteritoiminnan osapuolia turvaamaan tilaisuuden onnistuminen. Soittajilla ja kapellimestarilla on päärooli musiikin esittäjinä. Olennaista on myös, että niin vahtimestarit kuin intendenttikin osallistuvat omalla panoksellaan. Intendentin vastuulla on muun muassa lava-asetelman toimivuus, esiintyjien omaisuuden vahtiminen soittajalämpiössä, solistien ja kesken konsertin mahdollisesti vaihtuvan soittajiston ohjaaminen lavalle oikeaan aikaan sekä avun tarjoaminen, jos esimerkiksi jousisoittajalta kesken kaiken katkeaa kieli

soittimesta. Konserttipäivänä intendentti aloittaa myös opiskelijoiden opintosuoritusmerkintöjen kirjaamisen.

4.6 Orkestesteriperiodin jälkeen

Kun konsertti on ohi, kerätään nuottimateriaali takaisin pulttikansioista. Vuokramateriaali palautetaan postitse vuokraamoon ja mahdollisesti ostetut uudet teokset luovutetaan Stadian Ruoholahden kirjaston hoiviin. Opintosuoritusmerkintöjen jakaminen opiskelijoille jatkuu niin kauan, kunnes kaikki orkesteriopintoihin osallistuneet ovat sen saaneet. Intendentti Sanna Syrjäsellä on orkesterikonsertin jälkeen tapana kiittää yhteistyötahoja sähköpostilla.

4.7 Orkesteritoiminnan toteutusmuotoja

Orkesteritoimintaa on mahdollista toteuttaa niin monin eri tavoin, että seuraava kausi on harvoin edellisen kaltainen. Koulutuksellisenä päämääränä onkin mahdollisimman laaja-alainen ja vaihteleva toiminta. Sinfonia- tai jousiorkesteriperiodin lisäksi orkesteritoiminta saatetaan toteuttaa myös oopperana tai puhallinorkesteriperiodina. Orkesterin konsertti voi olla myös tilausesitys eli keikka, jolloin ohjelmistoon vaikuttavat tilaajan toiveet. Orkesterin valmistamasta ohjelmistosta saatetaan tehdä taltiointi. Orkesteri voi käydä kiertueella Suomessa tai ulkomailla.

5 Musiikinopiskelijoiden näkemyksiä

5.1 Kyselyn toteuttaminen

Olen tehnyt keväällä 2005 orkesterisoitinten opiskelijoille kyselyn (liite 1: Kysely orkesterisoiton opinnoista), jolla olen pyrkinyt kartoittamaan heidän näkemyksiään Stadian orkesterisoiton opintojen toteutuksesta, sen ongelmista ja mahdollisuuksista.

Kirjoitin musiikin koulutusohjelman tiedotuslehteen pienen artikkelin, jotta mahdollisimman moni opiskelija tietäisi mahdollisuudestaan kertoa ajatuksiaan vastaamalla kyselyyn orkesterisoiton opinnoista. Artikkelini julkaistiin Tiedotteessa numero 13. (Stadian musiikin koulutusohjelman Tiedote 13, s.3).

”Mitä haluat opiskella?

Sinfonia- ja kamariorkesterit työllistävät Suomessa puolisen tuhatta muusikkoa ja useamman kymmentä orkesteritoimistolaista. Orkesterin toiminnan pyörittäminen on iso työmaa, jossa tarvitaan monenlaista osaamista. Minä olen ollut kiinnostunut ensimmäisistä konserttikäynneistäni lähtien konsertin valmistelutöistä: Miten esitettävä ohjelmisto on valittu? Kuinka joku kuuluisa solisti on saatu Suomeen esiintymään? Miten soittajisto on koottu yhteen?

Haluankin tehdä opinnäytetyöni orkesteritoimintaan liittyen. Valitsin aiheeksi orkesteriopintojen järjestämisen ammattikorkeakoulussa. Tutkin siis orkesteritoiminnan järjestämisen haasteita rakkaassa koulussamme Stadiassa. Uskotko soittavasi orkesterissa vakituisesti tai väliajoin valmistuttuasi? Haluatko, että orkesteriopinnot kuuluvat opintosuunnitelmaasi? Näitä kysymyksiä pääset pohtimaan haastattelussa, joka löytyy Stadian kotisivuilta.

Kun aloitin opintoni musiikin koulutusohjelmassa vuonna 2000 ei esimerkiksi WinhaWille ollut vielä syntynyt. Syksyn 2000 jälkeen on siis tapahtunut paljon. Erityisesti teoria-aineiden opetus on kokenut ison mullistuksen. Eikä koulutusohjelman muovautuminen siihen ole lakannut. Opinnäytetyössä käyttämäni haastattelun tulokset siirtyvät myös koulutusohjelmamme orkesteritoiminnan suunnittelijoille. Kerro näkemyksesi. Haastattelusta on tarkempaa tietoa sähköpostissasi.

Viestittelemisiin!”

Artikkelin kirjoittamisen lisäksi lähetin sähköpostin lukuvuonna 2004-5 läsnäoleviksi ilmoittautuneille orkesterisoitinten opiskelijoille. Sähköpostissa oli suora linkki koulumme intranet-sivuilta löytyvään kyselylomakkeeseen.

”Hei!

Stadian kotisivuille on tehty haastattelu orkesterisoiton opinnoista. Kerro näkemyksesi klikkaamalla palleroita aukkoihin ja näpyttämällä muutama sana ajatuksistasi. Toimi heti. Jos olet nyt erittäin kiireinen niin vastaa kuitenkin ennen maanantaita 18.4.2005. Kysely on osoitteessa: <https://elomake.stadia.fi/lomakkeet/290/lomake>

Kiitos!”

Kyselyyn vastasi 31 opiskelijaa. Olin tyytyväinen vastausaktiivisuuteen. Vaikka lähetinkin sähköpostin lähes 70:lle opiskelijalle en odottanut vastauksia muuta kuin vajaalta sinfoniaorkesterilliselta soittajia.

Kyselyyn vastanneet opiskelijat olivat pääasiassa jousisoittajia ja puupuhallinsektion edustajia. Vaskisoittajista mielipiteistään kertoi vain käyrätorvisti sekä pasunisti ja esimerkiksi kontrabasisteista ei yksikään vastannut kyselyyn. Kolme opiskelijaa ei ilmoittanut lainkaan instrumenttiaan, joten saattaa olla, että joku heistä edusti muuten instrumenttijakaumasta puuttuvaa soitinta.

Koulutusohjelmassamme toimivien kahden orkesterin välillä painottui vastausaktiivisuus sinfoniaorkesterin piiriin: 90 prosenttia opiskelijoista ilmoitti suorittavansa orkesterisoiton opinnot Helsinki Sinfoniassa ja 10 prosenttia kertoi soittavansa kamariorkesteri Helsinki Cameratassa. On tietenkin mahdollista, että monet jousisoittajat suorittavat opintojaan molemmissa kokoonpanoissa ja halusivat kyselyn yhteydessä kertoa näkemyksiään nimenomaan sinfoniaorkesterin toimintaan liittyen.

5.2 Opiskelijoiden kokemukset orkesterisoitosta ennen ammattiopintojen aloittamista

Kartoituksessa selvitin ensimmäisellä kysymyksellä opiskelijoiden soitinopintojen luonnetta ajalta ennen ammattikorkeakouluun pääsyä. Pääsykokeissa hakijoilta vaaditaan oman instrumentin hallintaa ja musiikin teorian tuntemusta, mikä merkitsee, että ammattikorkeakoulun orkesterisoitonopintoihin voi päästä ilman kokemusta orkesterisoitosta. Suomen tehokas musiikkiopistojärjestelmä ja aktiivinen

kesäleiritoiminta tarjoavat kylläkin lähes poikkeuksetta soittotuntien lisäksi mahdollisuuden soittaa orkesterissa. Kyselyyn vastanneilla opiskelijoilla oli kaikilla kokemusta orkesterisoitosta ennen kuin olivat aloittaneet musiikin ammattiopinnot.

5.3 Opiskelijoiden toiveet opinto-ohjelman sisällöstä

Stadian musiikin koulutusohjelman opintoihin sisältyy useita osa-alueita suuntautumisvaihtoehdosta riippumatta. Sekä pedagogin että muusikon vaihtoehdoissa on yleisten aineiden, musiikin teoria-aineiden ja ammattiin ohjaavien opintojen lisäksi runsas määrä omaa soittotaitoa edistäviä opintoja. Näitä ovat esimerkiksi yksilöopetuksena toteutettavat soittotunnit, kamarimusiikki, orkesterisoitto, erikoistumisopinnot johonkin tyylikauteen ja mahdollisesti opinnot sivuinstrumentissa. Jokainen opiskelija saa itse valita painotuksensa opinnoissaan pakollisten kurssien jälkeen. Tiedustelin tutkimuksessa opiskelijoiden kiinnostusta orkesterisoiton opiskeluun. Vain yksi opiskelija vastasi toivovansa, että orkesteriopinnot eivät kuuluisi pakollisina hänen opinto-ohjelmaansa. Muut kokivat orkesterisoiton tärkeäksi osaksi instrumenttiopintojaan.

Uskoisin orkesteriopintojen tärkeimpiä motivaatiotekijöitä olevan sen, että opiskelijat kokevat ne sisällöltään mielekkäiksi ja tarpeelliseksi osaksi tutkintoaan.

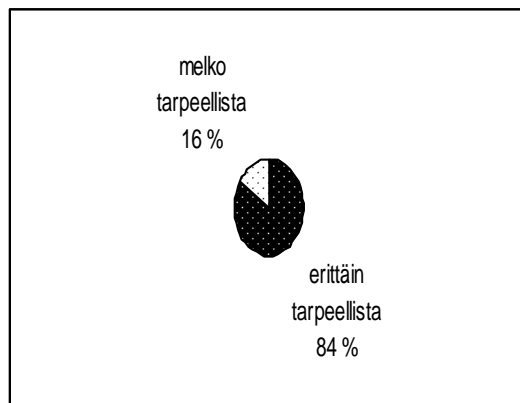
5.4 Opiskelijoiden odotukset orkesteriopintojen suhteen

Jotta oppilaitos voisi tarjota opiskelijoita kiinnostavaa koulutusta orkesterisoitossa, pitää sen olla selvillä, mitä odotuksia opiskelijoilla on. Haastattelussa jaoin orkesterisoiton opinnot osa-alueisiin seuraavasti: yleisimpien orkesteriteosten tunteminen, yhteissoittotaito, prima-vista-soitto, johtajan lyönnin seuraaminen, konsertoiminen, matkustaminen, sävelpuhtaus, rytmitajun kehittyminen, musiikin oppiminen eri kapellimestareilta ja vaihtelun mahdollisuus omiin soitinopintoihin. Kunkin osa-alueen tärkeyttä saattoi ilmaista yhdellä kysymysvaihtoehdolla neljästä. Vastausvaihtoehtoina oli osa-alueen kokeminen ”erittäin tarpeellisena”, ”melko tarpeellisena”, ”vain vähän merkityksellisenä” tai ”ei juurikaan merkityksellisenä” osana orkesteriopintoja.

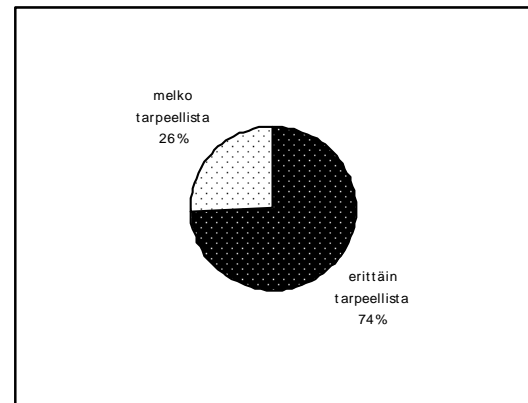
Opiskelijoiden näkemykset vaihtelivat paljon. Neljä tärkeimpänä pidettyä osa-aluetta olivat yhteissoittotaito, musiikin oppiminen eri kapellimestareilta, rytmitajun kehittyminen ja yleisimpien orkesteriteosten tunteminen. Näistä olennaisimpana

pidettiin yhteissoittotaidon kehittymistä. 84 prosenttia vastaajista luokitteli sen erittäin tarpeelliseksi. Musiikin oppimisen eri kapellimestareilta ja rytmitajun kehittämisen koki erittäin tarpeelliseksi 74 prosenttia opiskelijoista. Yleisimpien orkesteriteosten oppimista piti erittäin tarpeellisena 55 prosenttia opiskelijoista.

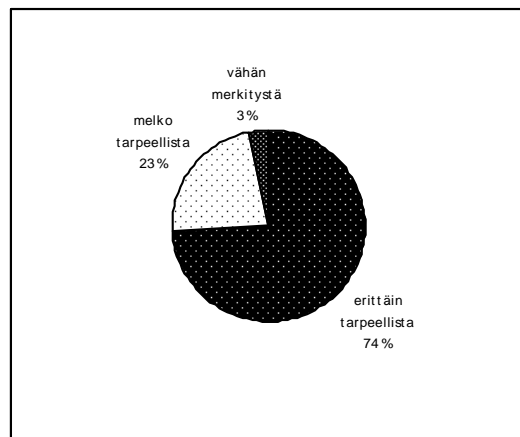
Yhteissoittotaidon kehittyminen

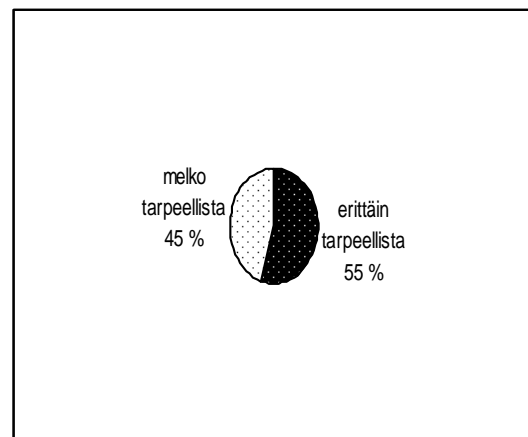
Musiikin oppiminen eri kapellimestareilta

Rytmitajun kehittäminen

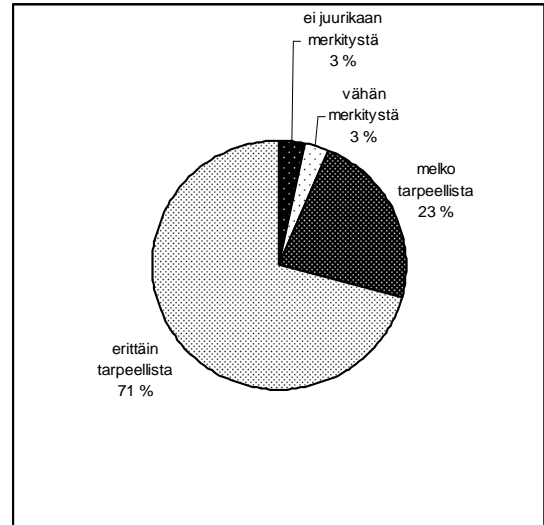
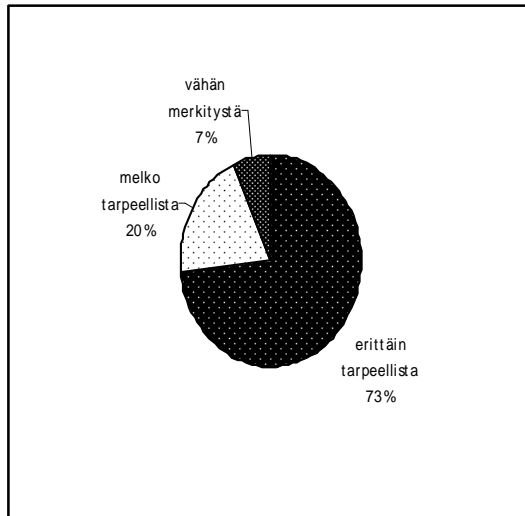

Yleisimpien orkesteriteosten oppiminen

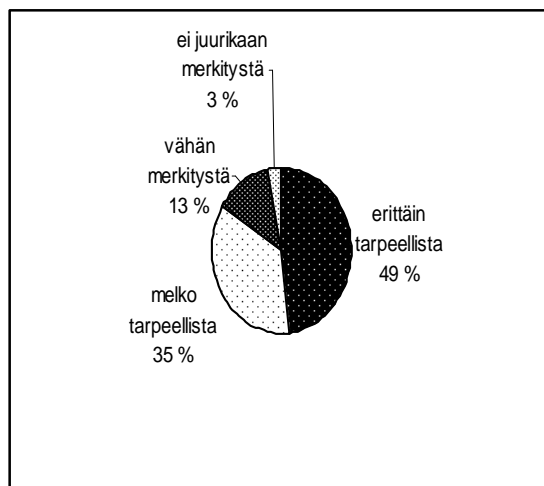
Suurimmat erot näkemyksissä orkesteriopintojen sisällön painotuksista olivat johtajan lyönnin seuraamisessa ja sävelpuhtauden kehittämässä. Näitä molempia hieman yli 70 prosenttia vastanneista piti erittäin tarpeellisina, mutta löytyi myös opiskelijoita, jotka eivät kokeneet niitä kovinkaan merkityksellisiksi. 7 prosenttia opiskelijoista vastasi, että johtajan lyönnin mukaan soittamaan oppimisella on vain vähän merkitystä. 3 prosenttia vastaajista koki, että sävelpuhtauden kehittämällä ei ole juurikaan merkitystä osana orkesteriopintoja.

Oppia soittamaan johtajan lyönnin Sävelpuhtauden kehittämisen mukaan

Sen että orkesteriopinnot antavat vaihtelua solistisiin opintoihin, koki moni eli 49 prosenttia vastaajista ”erittäin tarpeelliseksi”, vaikka jotkut eli kolme prosenttia ei kokenut sitä juurikaan merkitykselliseksi.

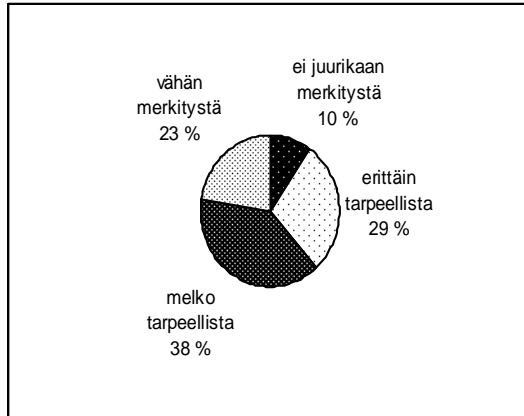
Vaihtelu solistisiin opintoihin

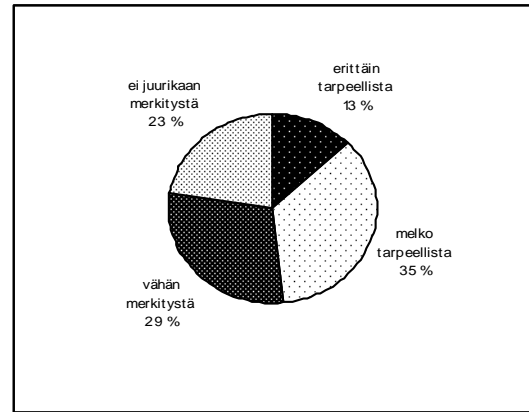
Kolmannes piti prima-vista-soiton opiskelua vähämerkityksisenä (10+23 prosenttia). ”Hauskojen” orkesterimatkojen kuulumista osaksi orkesteriopintoja pidettiin vähiten merkityksellisenä. 10 prosenttia vastaajista koki, että prima-vista-soiton opiskelulla ei

ole juuri merkitystä. Huomattavalta osalta nämä vastausvaihtoehdot koettiin kuitenkin melko tarpeellisiksi.

Prima vista –soiton opiskelu

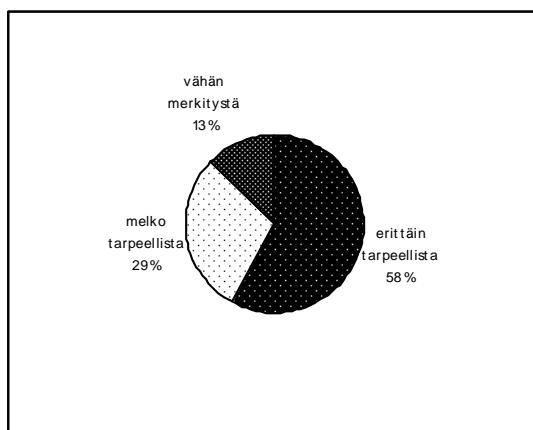

Hauskat matkat

Orkesterissa konsertoimiseen totuttautumisen opiskelijat kokivat tasaisesti merkitykselliseksi ja tarpeelliseksi. 58 prosenttia vastasi sen olevan erittäin tarpeellista. Kukaan ei vastannut sen olevan merkityksetöntä.

Konsertoimiseen totuttautuminen

5.5 Orkesteriperiodeihin osallistuminen

Selvitettyäni kyselyn alkupuolella toivovatko opiskelijat opintoihinsa kuuluvan orkesterisoittoa, halusin tämän ohella selventää tilannetta tiedustelemalla, että

osallistuvatko he mielellään orkesteriperiodeihin. Vastausvaihtoehtojen: ”kyllä” ja ”ei” lisäksi vastaajien tuli perustella näkemyksensä. Lähes kaikki halusivat orkesterisoiton kuuluvan opintoihinsa, mutta vain 55 prosenttia kertoi osallistuvansa mielellään orkesterin toimintaan. Suurimmaksi ongelmaksi mainittiin koulun orkesterin motivoimattomuus. Opiskelijat kiinnittivät eniten huomiota soittajien huonoon toimintaan paneutumiseen ja kapellimestarin roolin tärkeyteen niin soittoon innostajana kuin tehokkaana harjoittajanakin. Lähes joka kolmas opiskelija toivoi kapellimestarin vaihtuvan aika ajoin. Opiskelijat kommentoivat kapellimestarin merkitystä näin:

Opiskelija 1:

”Olisi mukava työskennellä enemmän vierailavien kapellimestareiden kanssa.”

Opiskelija 2:

”Olisi hyvä jos olisi vaihtuvuutta kapellimestareissa. Se kun on orkesterisoiton perustavin tekijä, kuka johtaa orkesteria.”

Opiskelija 3:

”Vaihtuvia johtajia olisi pakko saada, jotta ainoa käsitys orkesterisoittamisesta ei jää vallitsevan kapellimestarin varaan.”

Opiskelija 4:

”Orkesteritoimintaa voisi kehittää lisäämällä periodeja ja hankkimalla niihin enemmän vierailevia kapellimestareita - myös ulkomailta.”

Opiskelija 5:

”Sama kapellimestari joka prokkiksessa ei ole oikein motivoinut tulla soittamaan.”

Opiskelija 6:

”Kapellimestari on todella tärkeä osa orkesterisoittoa... kapellimestarilla on erittäin tärkeä tehtävä opettajana. Olisi erittäin mukava myös saada kokemusta eri kapellimestareista.”

Soittajien orkesteritoimintaan osallistumisesta opiskelijat kirjoittivat seuraavasti:

Opiskelija 1:

”Orkesterin toiminta välillä epäammattimaista: stemmoja ei osata, harjoituksissa ei käydä, joten myös tulokset jäävät keskeneräisiksi.”

Opiskelija 2:

”Orkesteritoiminta ei ole riittävän tehokkaasti järjestäytyntä vaan jotenkin epämääräistä, soittajien motivaatio on huono ja kapellimestarimme harjoitusmenetelmät eivät ole riittävän tehokkaita.”

Opiskelija 3:

” Ihmisiä ei siis kiinnosta työskentely, enkä saata käsittää miksi näin on. On uskomatonta, kuinka...ei haluta opiskelijoidenkaan taholta panostaa toimivan orkesterin luomiseen. ”

Opiskelija 4:

”Lisäksi stemmojen jako/soittajien valinta ei toimi, eikä ole järjestelmällistä, kukaan ei koskaan tiedä vielä periodin alkaessa ketkä tulevat soittamaan.”

Opiskelija 5:

” Tietysti myös soittajien asenteet vaikuttavat ja niissä on parantamisen varaa...”

Orkesterin toimintaa luonnehdittiin ”epämääräiseksi” osassa vastauksista. Vastaajat eivät kuitenkaan tarkentaneet toiminnan epämääräisyyttä sen enempää orkesterin ulkoiseen kuin sisäiseen organisaatioon, joten tämä luonnehdinta jäi hieman epäselväksi.

Jotkut mainitsivat, että on ikävä tulla soittamaan, jos vaaditaan osallistumaan sen takia, kun soittajia ei ole ilmoittautunut tarpeeksi. Orkesterin keskuudesta motivaatiota heikentäviksi tekijöiksi nousivat soittajien poissaolot harjoituksista ja omien stemmojen harjoittelemattomuus. Eräässä vastauksessa todettiin, että orkesteri ei ole toiminut sellaisena yhteisöllisenä kokoajana, mitä sen tulisi.

Kyseinen opiskelija peräänkuuluttanee ymmärrystä siitä, että se mitä jokainen opiskelija ajattelee orkesterista ja miten hän toimii siinä, vaikuttaa kokonaisuuteen.

Opiskelijat, jotka sanovat osallistuvansa mielellään orkesteriperiodeihin, kertoivat, että soitettava ohjelmisto on kiinnostavaa. Periodimuotoinen toiminta sai myös kiitosta. Osa toivoi, että orkesteriperiodeja olisi enemmän lukuvuodessa. Varsinkin harvinaisten instrumenttien soittajat mainitsivat, että täytyy osallistua aina, kun se on mahdollista.

Muutama ensimmäisen vuoden opiskelija kritisoi heitä varten järjestettyä viikoittaista orkesteri-workshoppia turhaksi. Hekin toivoivat pääsevänsä suoraan mukaan täyden orkesterin periodiseen työskentelyyn. Lisäksi orkesterin harjoitusmuotoon toivottiin sisällytettävän soitinsektioiden stemmaharjoituksia koko orkesterin tutti-harjoitusten rinnalle.

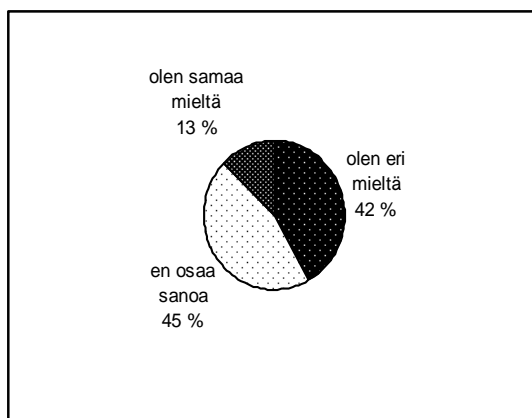
5.6 Opiskelijoiden käsitykset koulun resursseista

Orkesteriopintoihin kohdistettujen toiveiden ja erilaisten näkemysten selvittämisen lisäksi tulee toimintaa tutkiessa tarkastella myös todellista tilannetta resurssien suhteen – mitkä ovat Stadian mahdollisuudet ideoiden toteuttamiseen. Kartoitin opiskelijoiden tietämystä siitä, onko soittajia riittävästi, ovatko he kyyviltään kyllin samantasoisia, onko rahaa riittävästi, onko tarpeeksi koulun henkilökuntaa ja onko lukuvuodessa riittävästi periodeja orkesteritoiminnan pyörittämiseen. Lisäksi kysyin opiskelijoiden näkemystä siitä, että kannustavatko instrumenttiopettajat orkesteriopintoihin.

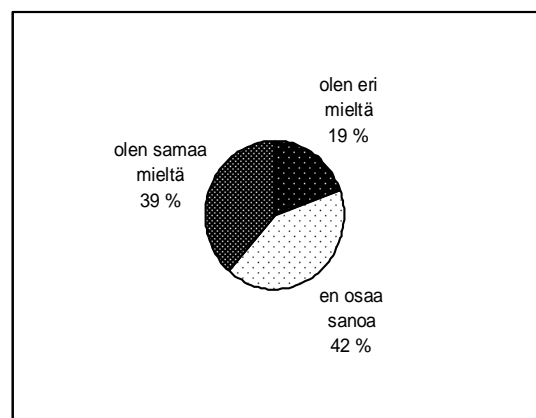
Vastausvaihtoehtoja oli kolme: ”olen samaa mieltä”, ”en osaa sanoa” ja ”olen erimieltä”.

Epätietoisimpia opiskelijat olivat Stadian rahatilanteesta ja orkesteritoimintaan osallistuvan henkilökunnan määrästä. Melkein puolet vastasi, ettei heillä ole käsitystä raha- ja toimihenkilöresursseista. Noin 40 prosenttia opiskelijoista kertoi ymmärtäneensä, että rahaa ei ole, mutta henkilökuntaa on tarpeeksi.

Rahaa on riittävästi

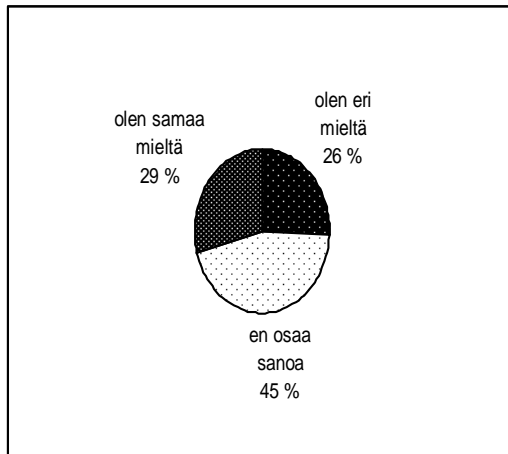

Toiminnan pyörittämiseen on tarpeeksi henkilökuntaa

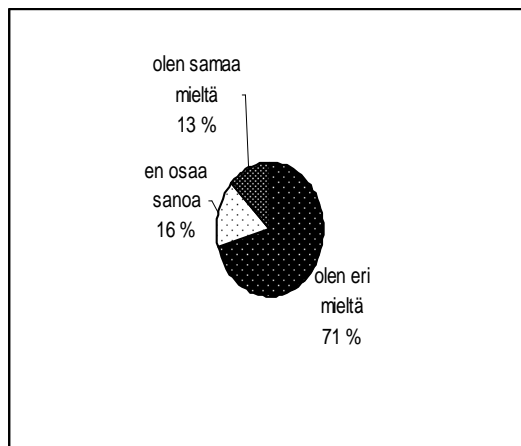
Hieman yllättäen vallitsi epätietoisuutta myös siitä, että kannustavatko instrumenttiopettajat soittamaan orkesterissa. 45 prosenttia kysymykseen vastanneista ei osannut sanoa, mikä tilanne oli. Heille näyttäisi olevan epäselvää, millaiset heidän oman opettajansa näkemykset ovat tai sitten he kenties yrittivät vastata myös opiskelukavereidensa tilanteen puolesta. Lisäksi 26 prosenttia opiskelijoista koki ettei heidän opettajansa kannusta orkesteriopintoihin. Saattaa olla, että kyseisten opiskelijoiden instrumenttiopettajat eivät ole keskustelleet orkesterisoitosta soittotunneilla tai he eivät ole ohjanneet orkesteristemmojen harjoittelua. Epäselväksi tässä tiedustelussa jää onko joku opiskelija tarkoittanut, että opettaja ei hysäksy orkesterissa soittamista lainkaan.

Opettajat kannustavat orkesteriopintoihin

Selkein näkemys opiskelijoilla oli soittajaresursseista. Vastaajista 71 prosenttia totesi, ettei koulussa ole riittävästi soittajia orkesteritoimintaan.

Soittajia on riittävästi

Tämän jälkeen vahvin näkemys oli, että orkesteriperiodeja ei järjestetä tarpeeksi monta lukuvuodessa. 51 prosenttia opiskelijoista koki, että lukuvuodessa ei ole orkesterisoittoa riittävästi. 39 prosenttia vastaajista oli kuitenkin tyytyväisiä järjestettyjen orkesteriopintojen määrään. Opiskelijat kommentoivat orkesteriperiodien määrää seuraavasti:

Opiskelija 1:

”Niihin kannattaa osallistua kun niitä joskus järjestetään. Se on aika harvinaista.”

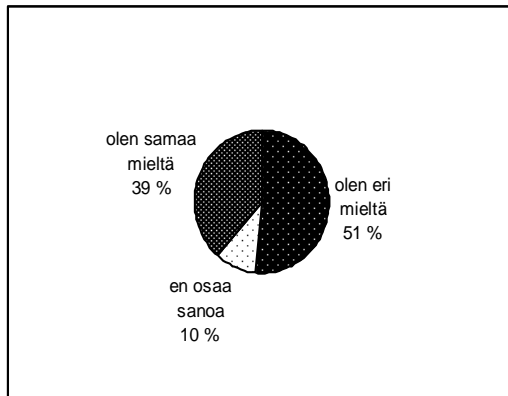
Opiskelija 2:

”Vähästä on otettava kaikki hyöty irti!”

Opiskelija 3:

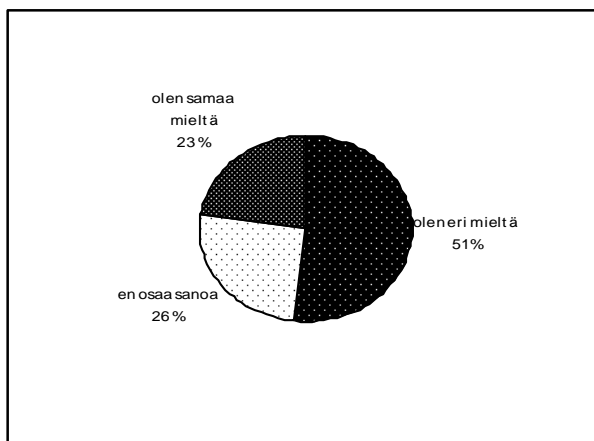
”Toivon myös enemmän sinfoniaorkesterin periodeja. Ja erilaisia, monilla teemoilla.”

Lukuvuodessa on riittävä määrä orkesteria

Opiskelijoiden käsitykset orkesteriin osallistuvien soittajien taidoista vaihtelivat. Puolet vastanneista näki soittajien olevan eritasoisia. Monet eivät osanneet sanoa tähän mitään. 23 prosenttia vastanneista koki soittajien olevan samantasoisia. Soittotaitoon vaikuttaa paljon harjoittelun määrä. Opiskelijat, jotka eivät osanneet sanoa mielipidettään tähän kysymyksen, ajattelivat mahdollisesti, että ei ole varmuutta siitä osaavatko jotkut soittajat toisia enemmän kykyjensä vai orkesteristemmojen harjoittelun myötä.

Soittajat ovat kyvyiltään samantasoisia

5.7 Läsäoloaktiivisuus ja harjoitteluun paneutuminen

Yhteissoittotaidon kehittäminen edellyttää, että soittajat ovat paikalla harjoituksissa ja osaavat stemmansa niin, että pystyvät nuotinluvun ohella kuuntelemaan muita. Jos yksikin soittaja puuttuu soittotilanteesta, jäävät esimerkiksi puhaltajien harmoniat vaillinaisiksi, mikä saattaa aiheuttaa ongelmia sävelpuhtauden harjoittamisessa, ja vastaavasti jousisektion ollessa vajaalukuinen on heidän vaikea etsiä vahvuuseroja eri nyanssien kesken. Jos taas soittaja ei ole harjoitellut omaa osuuttaan teoksesta, menee hänen keskittymisestään huomattava osa yhteisharjoituksessa omien nuottien lukemiseen, mikä vie mahdollisuuksia reagoimiselta kapellimestarin lyöntiin ja toisten opiskelijoiden soittoon.

Vastanneista 71 prosenttia oli sitä mieltä, että opiskelijat eivät ole läsnä harjoituksissa riittävän usein. Näkemykset soittajien omasta harjoittelusta ja stemmojen osaamisesta jakoi opiskelijat lähes kokonaan kahteen leiriin: 52 prosenttia koki soittajien pyrkivän tekemään parhaansa ja 48 prosenttia näki yksilöiden panoksen puutteellisena. Opiskelijoiden keskuudessa vallinnee eriäviä käsityksiä siitä kuinka paljon orkesterisoittoon tulisi panostaa, jotta soittajat osaisivat stemmansa ja yhteissoitto orkesterissa olisi antoisaa. Orkesteritoimintaan osallistumiseen liittyen opiskelijat kirjoittivat seuraavasti:

Opiskelija 1:

”Ei ole kiva soittaa orkesterissa, jossa kaikki eivät ole tehneet ennakkoon töitä teoksien osaamista varten.”

Opiskelija 2:

”Soittajat ovat poissa harjoituksista.”

Opiskelija 3:

”Ihmiset tulevat vielä kenraaliharjoituksiinkin niin ettei stemmoja osata, ja mihin aikaan tahansa.”

Opiskelija 4:

”...eikä perustekniikka riitä materiaalin omaksumiseen pelkästään harjoituksissa - omaa työtä tarvitaan paljon jotta oppii vaikeimmat stemmat.”

Opiskelija 5:

”Kapellimestarin pitäisi pystyä motivoimaan ihmiset kiinnostumaan orkesterisoitosta, jolloin ehkä ihmiset myös oppisivat että stemmat pitää harjoitella kotona ja harjoituksissa ollaan paikalla.”

5.8 Orkesterisoiton opiskelun tarpeellisuus

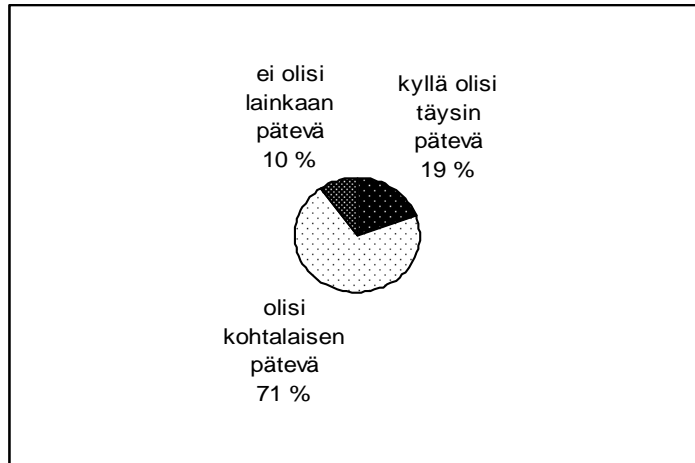
Opinto-ohjelman sisältöä koskevien toivomusten lisäksi tiedustelin opiskelijoiden suhtautumista orkesteriopintojen tarpeellisuuteen. Riippuen siitä, pohtiiko opiskelija mitä on kiva tehdä opiskeluaikana vai mitä taitoja tarvitsee opintojen jälkeen, syntyy toisistaan poikkeavia vastauksia. Tällä on suuri merkitys orkesterin toiminnan luonteeseen.

Jos opiskelijat toivovat orkesterin tuovan mukavaa tekemistä osaksi opintoja, ei heidän suhtautumisensa työskentelyyn ole välttämättä kovin päämäärätietoista. Jos he osallistuvat orkesteriin sellaisella tavoitteella, että omaksuvat ammatilliseen toimintaan tarvittavat tiedot ja taidot, he mitä todennäköisimminkin ovat valmiita käyttämään aikaa ja voimia orkesterisoiton opiskeluun.

Tulevia ammattinäkyksiä koskien kysyin, uskovatko opiskelijat soittavansa jossain vaiheessa orkesterissa vakituisesti tai vierailevina muusikkoina keikoilla. Erittäin pientä vähemmistöä lukuun ottamatta opiskelijat pitivät todennäköisenä, että orkesterisoitto on osa tulevaa ammatillista toimenkuvaa. Tätä seurasi kysymys ammattikorkeakoulun orkesteriopintojen kattavuudesta, mikä toi esille, että 81 prosenttia opiskelijoista ei pitänyt Stadian tutkintonsa orkesteriopintoja riittävinä ammatin harjoittamiseen. Tiedustelin, tulisiko opiskelijoiden mielestä ammattikorkeakoulun kouluttaa niin muusikot kuin pedagogitkin orkesterityöhön päteviksi. Vastanneista 90 prosenttia toivoi näin tapahtuvan.

Kun Stadiassa voi valita erikoistumisensa muusikon ja pedagogin suuntautumisvaihtoehtojen kesken, niin halusin myös tiedustella näkemyksiä siitä, onko orkesterisoittimen opettaja pätevä työssään, ellei hän edes tilapäisesti soita orkesterissa. Opiskelijoiden enemmistön eli 71 prosentin mukaan opettaja, joka ei soita orkesterissa olisi kohtalaisen pätevä. Vastanneista 10 prosentin mielestä sellainen opettaja olisi jopa epäpätevä.

Onko orkesterisoittimen opettaja pätevä työssään vaikka hän ei soittaisikaan edes väliajoin orkesterissa

Selvittääkseni, mistä musiikinopiskelijat saavat kokemusta orkesterisoitossa, kysyin käyvätkö he opintojen ohessa soittamassa orkestereissa koulun ulkopuolella. Opiskelijoista 90 prosenttia ilmoitti käyvänsä soittokeikoilla.

5.9 Orkesterin vaikutus koulun toimintaan

Musiikinopiskelijan ajasta suurin osa kuluu yksinäiseen harjoitteluun. Teoria-aineet ja jotkin muut yleiset aineet kokoavat opiskelijoita yhteen muutamina päivinä viikossa, mutta eniten opiskelijat viettävät aikaansa itsekseen instrumenttinsa parissa. Tässä tilanteessa on orkesteritoiminnalla olennainen merkitys yhteishengen luomisessa. Orkesterin lähes koko soittajisto on järjestäytynyt pulteittain ja yhdessä soittaessa jokainen tutustuu vähintäänkin pulttikaveriinsa. Konsertit ja mahdolliset matkat tutustuttavat opiskelijoita toisiinsa kouluajan ulkopuolella.

Orkesterisoitossa joutuu haasteisiin myös oman soittotekniikan suhteen, mikä usein antaa lisämotivaatiota omien taitojen kehittämiseen.

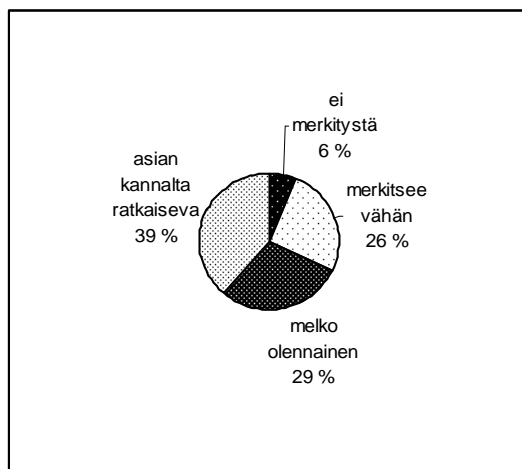
Orkesteritoiminnalla on mahdollista vaikuttaa myös koulun julkiseen kuvaan. Konserteissa pääsevät ulkopuoliset henkilöt tutustumaan koulun toimintaan. Muualla esiintyessään orkesteri lisää Stadian tunnettuutta, ja orkesteri antaa näytön opiskelijoiden osaamisesta. Milloin tulokset ovat hyvät, kasvaa koulun maine. Jos Stadian orkesteri menestyy, siinä soittaminen on muusikolle meriittiä tulevaisuudessa.

Kyselyssä hain vastausta, siihen, miten opiskelijat haluavat orkesterin vaikuttavan kouluun. Vastausvaihtoehtoja oli neljä: ”asian kannalta ratkaiseva”, ”melko olennainen”, ”merkitsee vähän” ja ”ei merkitystä”.

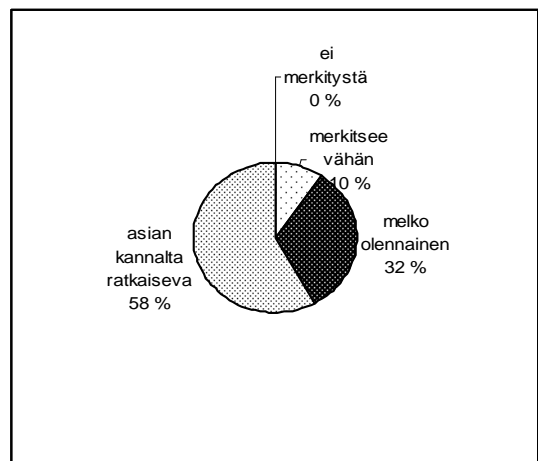
Orkesterin vaikutuksesta koulun maineeseen ja yleiseen opiskeluilmapiiriin muutama opiskelija vastasi, että ei ole merkitystä, luodaanko niitä juuri orkesteritoiminnalla. Orkesterin vaikutusta Stadian julkiseen kuvaan opiskelijat pitivät tärkeänä. Enimmäkseen vastaukset orkesterin vaikutuksista koulun maineeseen ja julkiseen kuvaan sekä opiskeluilmapiiriin jakaantuivat vaihtoehtojen ”asian kannalta ratkaisevaa” ja ”melko olennainen” välille.

Näkisin, että opiskelijat eivät kokeneet maineen saavuttamista ensisijaisena asiana orkesteritoiminnassa, mutta totesivat, että nimenomaan orkesteri edustaa musiikin koulutusohjelmaa Stadian ulkopuolella.

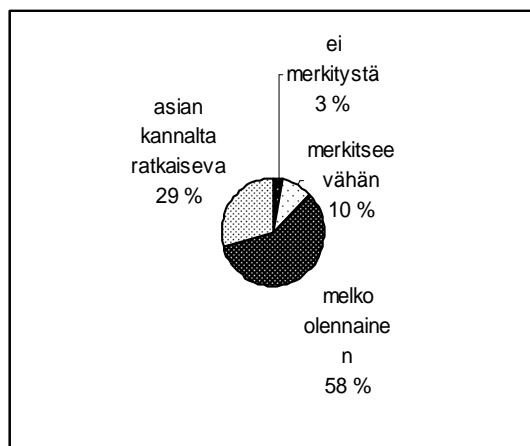
Tuo mainetta koululle

Se vaikuttaa koulun julkiseen kuvaan

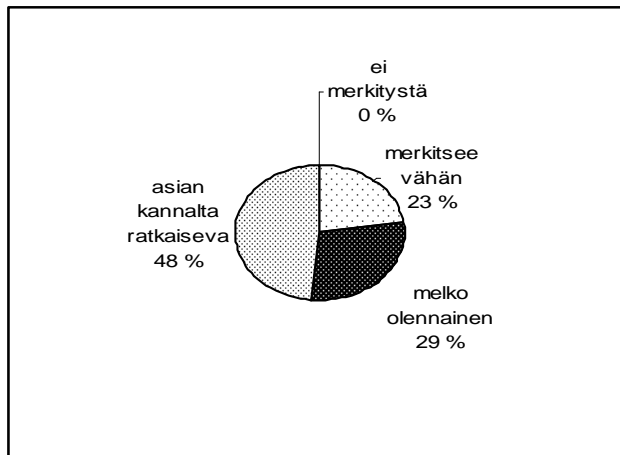

Se vaikuttaa koulun opiskeluilmapiiriin

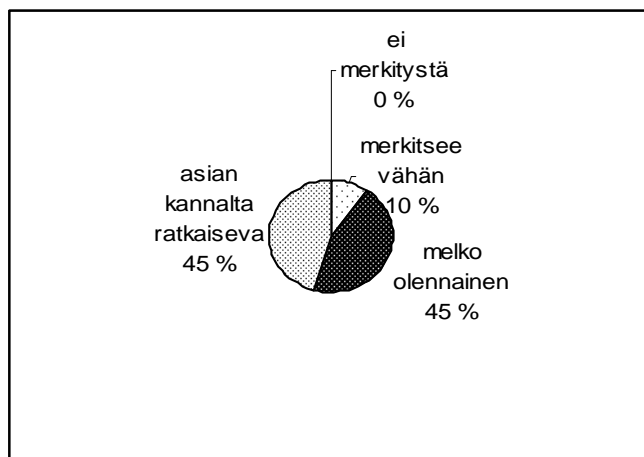
Tärkeänä pidettiin myös takeita siitä, että koulutus antaa pätevyyden orkesterisoittoon. 48 prosenttia vastanneista piti sitä asian kannalta ratkaisevana. Samalla 23 prosenttia opiskelijoista kertoi, että pätevyyden saavuttaminen orkesteriopinnoissa merkitsee vähän.

Antaa opiskelijoille takuun pätevyydestä orkesterisoittoon

Orkesterin vaikutus yhteishenkeen ja opiskelumotivaatioon koettiin melko tasaisesti ratkaisevaksi ja olennaiseksi. Vain 10 prosenttia opiskelijoista vastasi orkesteritoiminnan vaikutuksella yhteishenkeen ja motivaatioon olevan vähän merkitystä ja kukaan ei vastannut sen vaikutuksen olevan merkityksetöntä.

Luo yhteishenkeä ja lisää motivaatiota opiskelijoiden työhön

5.10 Opiskelijoiden halukkuus orkesteritoimintaan panostamiseen

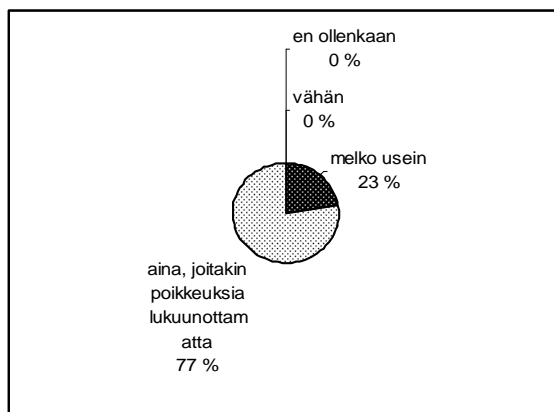
Opiskelijoiden intoon toimia orkesterin hyväksi vaikuttavat mahdollisesti koulutusohjelman suuntautumisvaihtoehto ja oma kiinnostus orkesteria kohtaan. Elämäntilanteella on myös suuri merkitys koulutyöhön koko opintojen ajan. Monet opiskelijat joutuvat ja haluavatkin käydä töissä opintojen ohella.

Tärkeä rooli on lisäksi koulun opintopisteosuuksien jaolla: ensisijaisesti osallistutaan niihin opintoihin, joista koetaan saatavan työmäärää vastaava ”palkka” opintopisteinä.

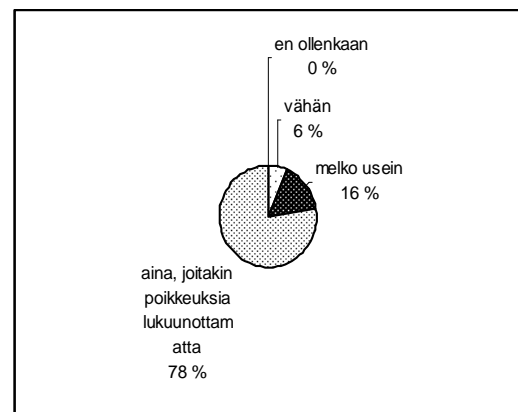
Jaottelin selvityksessäni orkesteritoimintaan liittyviä tehtäviä, ja ne sisältävät vaihtoehtoja niin sanoakseni vähäisimmästä vaivasta suurimpaan: harjoituksissa käymisestä tarpeiston siirtelyyn eli roudaukseen.

Opiskelijat olivat valmiit osallistumaan soittoon liittyvään toimintaan eli orkesteri- sekä stemmaharjoituksiin ja omien osuuksien opetteluun. Niihin vastasi yli 70 prosenttia osallistuvansa lähes aina. Toiseksi yleisintä oli osallistuminen melko usein. Kukaan opiskelijoista ei ajatellut osallistuvansa orkesteriharjoituksiin vain vähän, mutta stemmaharjoituksiin vastasi 6 ja omaan harjoitteluun 3 prosenttia opiskelijoista osallistuvansa vähän.

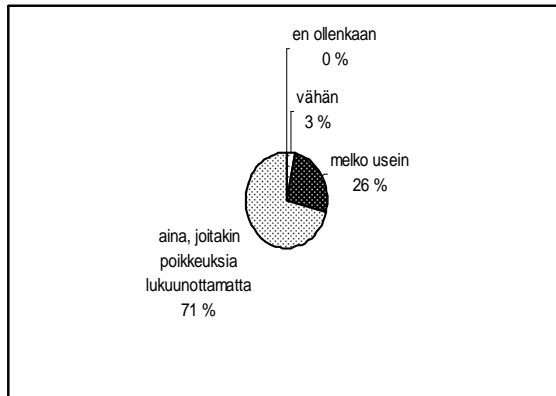
Tulen harjoituksiin

Käyn stemmaharjoituksissa

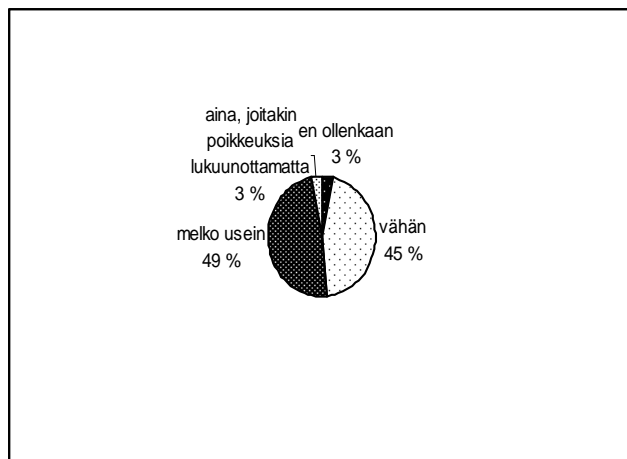

Harjoittelen ja pyrin osaamaan stemmani

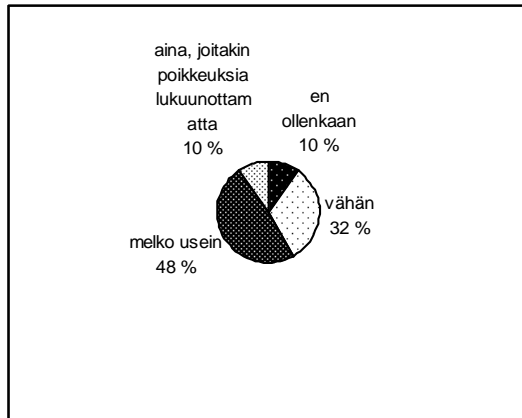
Tämän jälkeen kiinnostusta löytyi eniten ohjelmistoon vaikuttamiseen. Lähes kaikki vastasivat olevansa valmiit osallistumaan neuvotteluihin soitettavasta ohjelmistosta joko ”melko usein” tai ”vähän”. Yksi opiskelija oli halukas osallistumaan aina ja yksi, joka ei haluaisi vaikuttaa lainkaan.

Haluan vaikuttaa ohjelmiston valintaan

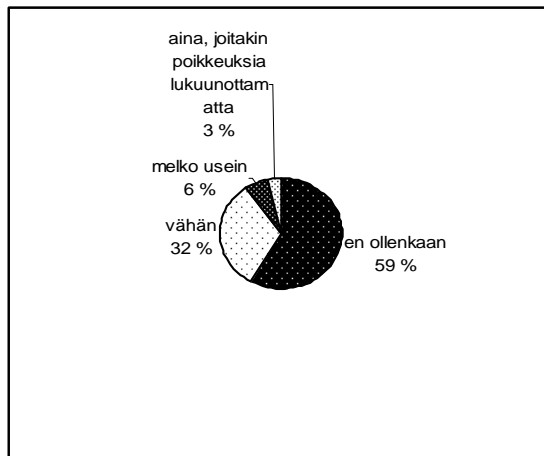
Opiskelijat olivat melko suopeita avustamaan roudauksessa. Näin ehkä siksi, että roudaukseen on totuttu, ja selvää on, että fyysisesti raskaat työt vaikuttavat kevyemmiltä, kun niitä tekee usea henkilö. Samalla kuitenkin yhteensä 42 prosenttia vastasi, että ei halua osallistua roudaukseen kuin vähän tai ei ollenkaan.

Osallistun roudaukseen

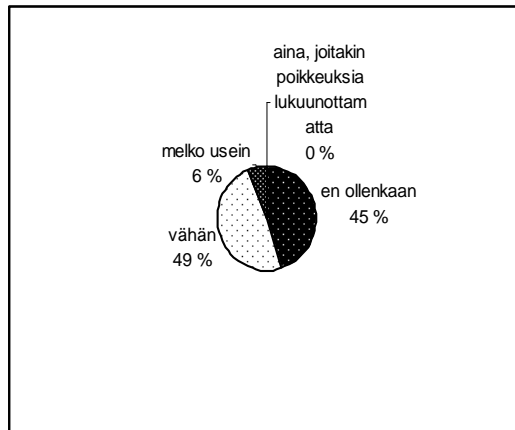
Selkeästi eniten vastustettiin konserttilippujen myyntiä, vaikka jälleen oli yksi opiskelija, joka myisi lippuja melkein kaikkiin konsertteihin.

Myyn konserttilippuja

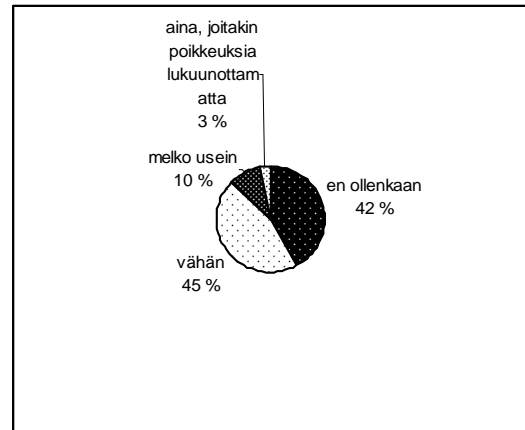

Soittajia kiinnosti vähiten orkesterivaltuuskuntaan osallistuminen ja kamarimusiikkikeikkojen tekeminen orkesterin toiminnan rahoittamiseksi. Kyseiset osallistumismuodot eivät ehkä olleet heille entuudestaan tuttuja tai niistä ei vain koettu saatavan työmäärää vastaavaa hyötyä. Melkein 50 prosenttia näki kuitenkin mahdollisena osallistua vähän näihin toiminnan muotoihin.

Osallistun orkesterivaltuuskuntaan

Teen kamarimusiikkikeikkoja toiminnan rahoittamiseksi

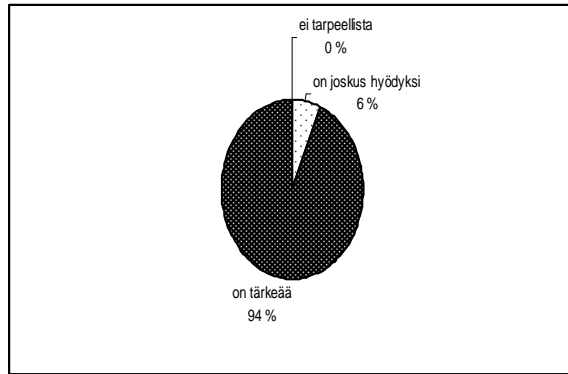

5.11 Opiskelijoiden toiveet orkesteriopintojen sisällöstä

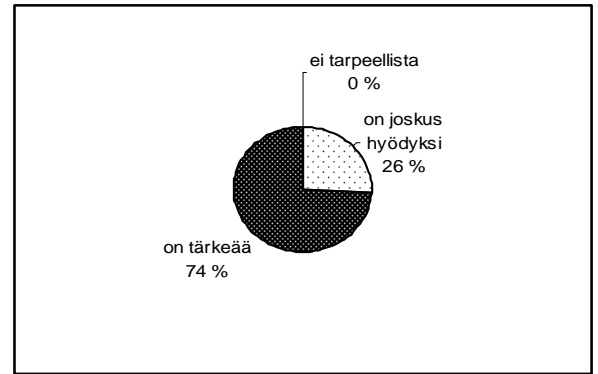
Orkesterisoitto koostuu suurilta osin koko orkesterin tutti-harjoituksista, jotka tähtäävät konserttiohjelman omaksumiseen. Ammattitaidon saavuttamisen kannalta opiskelijan on hyvä perehtyä yksittäistä konserttiohjelmistoa laajemmin orkesterisoittoon liittyvien osasten sisältöön. Kysyin selvityksessäni, mitä opiskelijoiden mielestä tulisi sisällyttää orkesteriopintoihin. Vaihtoehtoina esitin kehittämiäni orkesterisoittoon liittyviä osia, jotka ulottuvat alan työhaastattelutilanteen eli koesoiton harjoittelusta aina stemmaopiskelun yksilölliseen ohjaukseen.

Orkesterisoiton ensisijaisena tavoitteena opiskelijat pitivät konsertoimista. 94 prosenttia vastasi sen olevan tärkeää. Tämän jälkeen opiskelijat arvostivat eniten stemmaharjoituksia. Vain 28 prosenttia opiskelijoista koki, että stemmaharjoitukset ovat joskus hyödyksi. Eräs opiskelijat kirjoitti, että stemmaharjoituksia tulisi olla enemmän. Näkisin, että ne koetaan tehokkaana tapana työstää teosten osaamista. Stemmaharjoitusten puuttuminen saattaa vaikuttaa myös orkesterin tutti-harjoitusten luonteeseen. Eräs kyselyyn vastannut opiskelija kommentoi asiaa näin: ”Harjoituksissa on tylsää kun siellä puhutaan stemmiin kuuluvista asioista ja muusta, minkä takia soittoon tulee pitkiä taukoja.”

Konsertteja

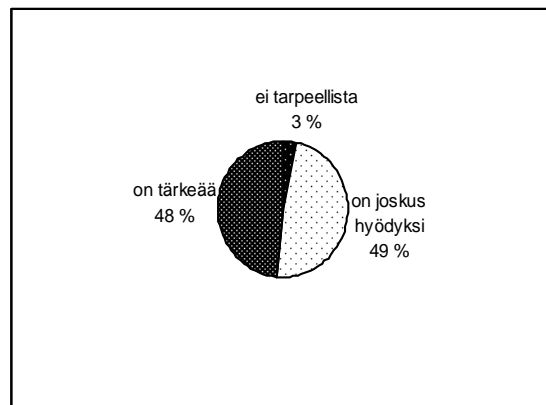

Stemmaharjoituksia

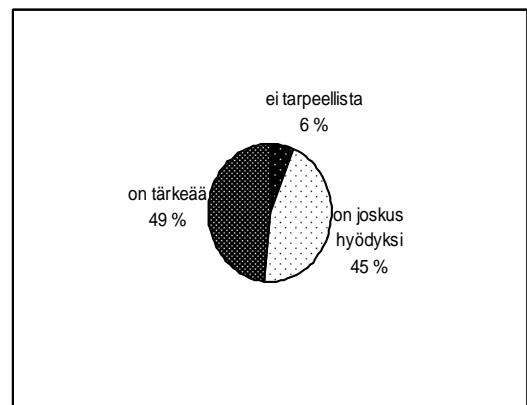

Opiskelijat kannattivat tasaisesti sitä, että orkesteriopintoihin sisällytetään oopperaproduktioita ja koesoittotilanteen harjoittelua. Vastanneista 48 prosenttia koki oopperaproduktiot tärkeiksi ja melkein sama määrä opiskelijoita koki ne joskus hyödyllisiksi. Koesoittotilanteen harjoittelua taas piti tärkeänä 49 prosenttia ja 45 prosenttia opiskelijoista ajatteli sen olevan joskus hyödyksi. Löytyi myös muutama opiskelija, jotka eivät pitäneet kumpaakaan tarpeellisena osana orkesteriopintoja.

Oopperaproduktioita

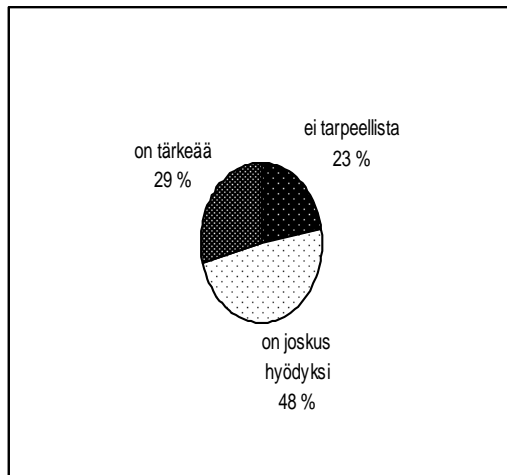

Koesoittotilanteen harjoittelua

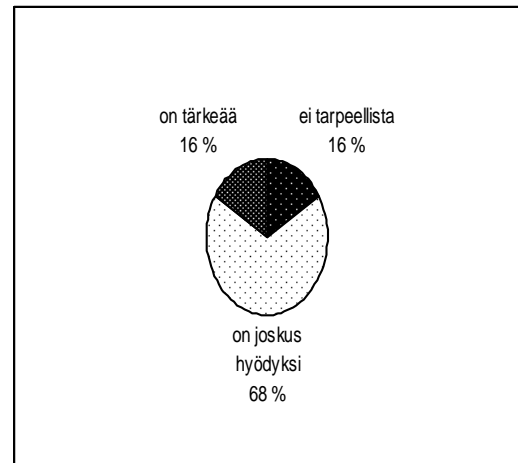

Vähiten tarpeellisiksi koettiin konserttiohjelmiston valmistaminen ns. ammattimaiseen tapaan eli muutamien harjoitusten sekä yksilöllinen stemmojen opiskelu oman instrumenttiopettajan ohjauksessa. Ensimmäistä ei pitänyt tarpeellisena 23 prosenttia ja jälkimmäistä 16 prosenttia opiskelijoista. Työskentelyn oman opettajan kanssa luokitteli kuitenkin 68 prosenttia vastanneista joskus hyödylliseksi. Ammattimaisen orkesterisoiton kokeilun koki joskus hyödylliseksi 48 prosenttia vastaajista.

Ammattimaisen orkesterisoiton kokeilua konsertoimalla muutamilla harjoituksilla

Yksilöllistä stemmaohjausta oman opettajan johdolla

5.12 Heränneitä ajatuksia

Päätteeksi annoin opiskelijoille tilaisuuden kirjoittaa vapaasti mietteistään. Enemmistö osioon vastanneista kirjoitti havaitsemistaan epäkohdista ilman, että olisi ehdottanut keinoja tilanteen parantamiseksi. Orkesteritoimintaa toivottiin kehitettävän niin, jotta siihen tulisi ”jotain tolkkua”. Ongelmiksi mainittiin muun muassa soittajien värvääminen periodeihin ja jousisoittajien nuotteihin kirjoitettavien jousitusten sopiminen. Vastajat kirjoittivat, että usein harjoitusperiodin alkaessa ei vielä tiedetä, ketkä tulevat soittamaan ja konsertti saatetaan soittaa ilman, että jousituksia olisi kirjoitettu stemmoihin. Eräs opiskelija kommentoi jousitusten sopimista näin: ”Musiikkiteosten jousitusten tekemisestä pitäisi sopia etukäteen - että ne joko tehdään harjoituksissa tai konserttimestari tekee ne tai äänenjohtajat yhdessä kapellimestarin kanssa. Nyt ihmiset eivät edes merkitse sovittuja jousituksia stemmoihin ja soittavat.”

Järjestäjien toimien arviointi ei ollut erottelevaa vaan esimerkiksi eräs kyselyyn vastannut kirjoitti vain toivovansa orkesterin organisaatiota parannettavan. Hän ei kertonut kokiko hän ongelman olevan orkesteritoiminnan suunnittelussa, toiminnasta tiedottamisessa vai missä. Eräässä vastauksessa toivottiin, että rahoitus ja käytännön asiat eivät koituisi opiskelijoiden huoleksi. Yhtälailla ihmeteltiin, kun opiskelijat eivät tunnu panostavan orkesteriin, vaikka se voisi olla ammattikorkeakoulun helmi. Huomiota sai osakseen myös kapellimestari. Opiskelijat korostivat orkesterinjohtajan

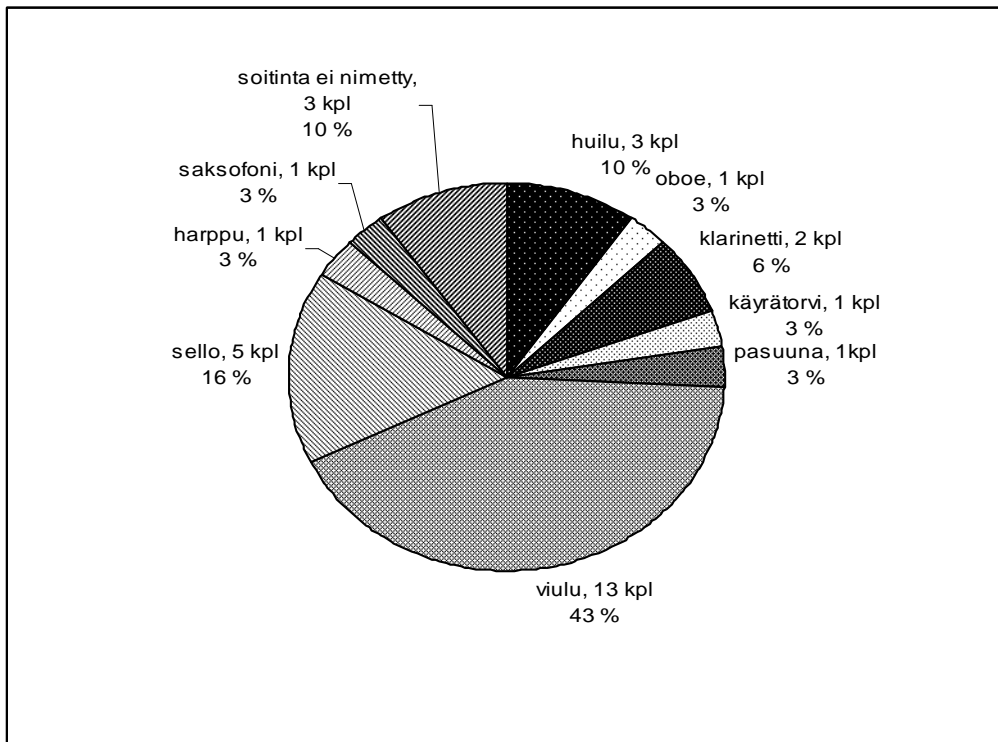
merkitystä motivaation luojana. He toivoivat, että kapellimestari voisi vaihtua periodeittain.

Soitto-ohjelmistoon liittyen tuli muutama varteenotettava idea. Eräs opiskelija ehdotti, että periodien ohjelmistoilla olisi jokin teema ja eräs toinen toivoi konserteille perinteistä kaavaa: alkusoitto, solistikonsertto ja sinfonia.

Orkesteriperiodeja toivottiin ylipäättänsä enemmän: oopperaproduktioita haluttiin niin monta, että kaikki pääsevät osallistumaan joskus, vaskisoittajat toivoivat enemmän soitto-osuuksia ja saksofonisti toivoi pystyvänsä suorittamaan pakolliset orkesteriopinnot omassa koulussa

Vastausten joukossa esitettiin kiitos siitä, että Stadian orkesteritoiminnan tilanteeseen kiinnitetään huomiota. Selvästikin orkesterilla on merkitystä ja sen tulevaisuus riippunee pitkälti eri osapuolten, soittajien, orkesterijohtajan ja toiminnan järjestäjien, mahdollisuuksista kehittää toimintaa yhteistyössä.

Soitinjakauma kyselyyn vastanneiden soittajien kesken

6 Orkesteritoiminnan järjestäjien kommentteja

Kartoittaakseni mahdollisimman laajasti näkemyksiä Stadian orkesterisoiton opinnoista haastattelin viittä orkesterijohtoryhmän jäsentä. Johtoryhmään kuuluvat koulutusjohtaja Kaarlo Hildén, kapellimestari Pekka Helasvuo, koulustussuunnittelija Sanna Syrjänen, viulunsoiton lehtorit Seppo Reinikainen ja Janne Malmivaara, sellonsoiton lehtori Tapani Heikinheimo, huilunsoiton lehtori Anja Voipio sekä klarinetinsoiton lehtori Ilkka Teerijoki. Rajasin haastateltavien määrän niin, että johtoryhmästä olivat edustettuina niin toimistohenkilökunta kuin opettajistokin. Haastattelin Kaarlo Hildéniä, Pekka Helasvuota, Sanna Syrjästä, Tapani Heikinheimoa ja Anja Voipiota.

6.1 Koulutusjohtaja Kaarlo Hildén

Stadian musiikin koulutusohjelman koulutusjohtajan Kaarlo Hildénin työtehtäviä on laatia opetussuunnitelma. Hänellä on kokonaiskuva eri suuntautumisvaihtoehtojen opintojen sisällöstä ja näin ollen hän muokkaa lopullisen version opintokokonaisuudesta.

Kaarlo Hildén on orkesterijohtoryhmän jäsen. Hän osallistuu sen kokouksiin ja tuo näkökulman siihen, millaista orkesteritoimintaa on mahdollista toteuttaa opetussuunnitelman ja budjetin puitteissa. Koulutuksellisesti järkevää Hildénin mielestä olisi, että orkesteriopinnot tarjottaisiin runsaana periodivalikoimana. Opetussuunnitelmaan ei kuitenkaan mahdu orkesterisoittoa loputtomasti, hän arvioi.

Suurimpana orkesteritoiminnan ongelmana Kaarlo Hildén kokee sen, ettei soittajien määrää ja jakaumaa voida helposti hallita. Orkesteriproduktioita täytyy suunnitella mahdollisesti kaksikin vuotta etuajassa, ja tällöin ei voi olla vielä mitään varmuutta opiskelijoiden soitinjakaumasta. Produktion toteutuessa on tilanne aina eri kuin sitä suunniteltaessa. Talouden suunnittelussa Kaarlo Hildén pitää keskeisimpänä menoeränä lisäsoittajien, solistien, vierailevien kapellimestareiden ja muiden mahdollisten apuvoimien palkkaamisen.

Opiskelijoiden suhtautumista musiikin koulutusohjelman orkesteriopintoihin Kaarlo Hildén seuraa valmistuvien opiskelijoiden tekemistä Opala-palautteista, ja orkesterivaltuuskunnan muistioista. Opala-palaute on kysely, jota opetusministeriö kerää valmistuvilta opiskelijoilta. Sen yhteyteen on liitetty Stadian oma sisäinen kysely

Stadian tarjoamista opinnoista. Kaarlo Hildén mainitsee lisäksi koulutussuunnittelija Sanna Syrjäsen tärkeäksi kontaktihenkilöksi opiskelijoiden ja toimiston välillä. Tietolähteidensä kautta Kaarlo Hildén kertoo havainneensa monenlaista suhtautumista orkesteriopintoihin: osa opiskelijoista toivoo lisää orkesterisoittoa opintoihinsa ja osa toivoo, että sitä olisi vähemmän. Mielipiteiden vaihtelevuuteen vaikuttanevat paljon eri instrumenttien vaihtelevat roolit orkesterissa.

Orkesteriopintojen merkitystä Kaarlo Hildén perustelee sillä, että opiskelijat oppivat tuntemaan keskeisimmän orkesterikirjallisuuden ja myös sillä, että yhteismusisointitaidot kuuluvat niin muusikon kuin musiikkipedagoginkin yleissivistykseen. Hän tuo esiin, että ammattikorkeakoulun opiskeluaika saattaa olla joillekin opiskelijoille ainoa tilaisuus päästä suunnitelmallisesti mukaan orkesteritoimintaan. Kaarlo Hildénin mukaan orkesteriopintojen pitää olla yleissivistäviä ja orkesterisoiton tulee tukea ammattilaisuutta.

Näkisin tämän liittyvän työelämän haasteellisuuteen — orkesterimusiikko ei voi poimia soitettavakseen konserttikauden ohjelmistosta vain haluamiaan teoksia ja instrumenttiopettaja ei taas välttämättä pääse orkesterikeikoille.

Kaarlo Hildén pitää orkestereita tärkeänä osana ammattikorkeakoulun toimintaa. Hän myöntää kyllä, että koulutusohjelmassa ei ole pakkoa niiden ylläpitämiseen. Ymmärrykseni mukaan Stadiassa ei kuitenkaan ole edes harkittu orkestereiden lakkauttamista sittemmin vuoden 1999 ammattikorkeakoulu-uudistuksen jälkeen, eikä sellaista liene tapahtunut ammattikorkeakoulua edeltäneenä konservatorioaikanaan.

Orkesteritoiminta vaikuttaa Kaarlo Hildénin mukaan yhteishenkeen, sillä ammattikorkeakoulun toimintamuodoista se kerää eniten opiskelijoita kerralla yhteen. Oppiaineista kamarimusiikki saa tukea orkesteritoiminnasta ja toisin päin orkesteri hyötyy opiskelijoiden pienyhteytoiminnasta. Hildén uskoo myös juuri orkesteritoiminnan viestittävän ulospäin tunnelmia koulusta. Orkesteritoiminta onkin Hildénin mukaan tärkeä kehittämiskohde musiikin koulutusohjelmassa.

6.2 Orkesteri- ja kamarimusiikin yliopettaja Pekka Helasvuo

Stadian musiikin koulutusohjelmassa työskentelee kamarimusiikin ja orkesterisoiton yliopettajana Pekka Helasvuo. Hän on Helsinki Sinfonian ja Helsinki Cameratan kapellimestari. Orkesteritoiminnan suunnittelun ja järjestelytöiden lisäksi hänen toimenkuvaansa kuuluu sekä orkesterijohtamisen että kamarimusiikin opettaminen. Orkesterijohtoryhmässä Helasvuolla on merkittävä rooli ohjelmiston suunnittelussa. Hän tuo esille, mitä teoksia ilmaistujen toiveiden perusteella on hyvä soittaa. Kokeneena opiskelijaorkestereiden johtajana Helasvuo tietää, että soitettavan ohjelmiston taso vaikuttaa merkittävästi soittomotivaation suhteen — liian helpot osuudet eivät saa opiskelijoita ponnistelemaan, kun taas vaativa ohjelmisto ”laittaa harjoittelemaan hurjasti”.

Kyselyssä orkesterisoiton opinnoista ilmeni, että on myös mahdollista, että opiskelijat kokevat jonkin ohjelmiston liian vaikeaksi. Eräs kyselyyn vastannut opiskelija kommentoi soitettavaa ohjelmistoa näin: ”Se ei saa olla kuitenkaan liian vaikeaa, sillä oman instrumentin solistisiin opintoihin kuuluvat opinnot tulisi olla etusijalla.”

Orkesteritoiminnan järjestelyissä Pekka Helasvuo on tekemisissä orkesterisoitinten lehtoreiden kanssa. Vaikka opettajavoimat tuntevat opiskelijoiden tilanteen ja kiinnostuskohteet, tämä ei estä resurssipulaa soittajiston suhteen. Helasvuo mainitsee, että pääsykokeiden yhteydessä hänellä on tilaisuus kertoa, minkä instrumentin soittajia olisi syytä hyväksyä opiskelijoiksi, jotta orkesteritoiminta voidaan taata. Tämä ei kuitenkaan aina auta, jos jonkin soittimen opintoihin ei ole edes hakijoita. Orkesteritoiminnan rahoituksen suurena rasitteena on Helasvuon mukaan avustajien palkkaaminen. Kun musiikin opiskelija palkataan puuttuvan soittajan tilalle Stadian ulkopuolelta, maksaa korkeakoulu hänelle 75 prosenttia Suomen muusikkojen liiton suosittelemasta keikkapalkkiosta.

Pekka Helasvuo uskoo, että opiskelijoilla on halua orkesterisoiton opintoihin. Hän pitää ajankäyttöön liittyviä ongelmia liki ainoana toimintaan osallistumisen esteenä. Myös soitonopettajat ovat Helasvuon mukaan myötämielisiä opiskelijoiden orkesteriopintojen suhteen. He pitävät kuitenkin tärkeänä, että opiskelijat panostavat myös omaan soolo-ohjelmistoonsa. Helasvuo toivoo opintokokonaisuudessa nykyistä selkeämpää yhteyttä

teoria-aineiden ja muissa oppiaineissa opiskeltavien musiikillisten asioiden välille. Koulutuksen tulisi hänen mukaansa tarjota ymmärrys musiikista eikä vain jokin intuitio.

Ihanteellinen orkesterisoiton opiskelu alkaa Pekka Helasvuon mukaan keskittymisestä oman instrumentin ja kamarimusiikin opintoihin. Yhteissoitossa tulee osata kuunnella, mitä soittaa itse ja sen lisäksi huomioida tarkkaavaisesti, mitä muut soittavat. Seuraavana vaiheena Helasvuo näkee osallistumisen kamariorkesteriin. Siellä pääpainon tulee olla stemmasoiton opiskelussa. Hän kokee, että intonointi stemmassa eli sävelpuhtaus samassa äänessä saattaa olla vaativampaa kuin harmoninen intonointi. Saavuttaessaan toivottavat yhteissoitolliset valmiudet on opiskelijalle Helasvuon mielestä hyväksi siirtyä soittamaan sinfoniaorkesterissa. Oman osuutensa merkityksen ymmärtäminen kokonaisuuden kannalta on tärkeä saavutettava taito.

Helasvuo korostaa, että väliäänten soittajien pitää kokea osuutensa tärkeäksi, eivätkä he saa tuntee olevansa vain melodian säestäjiä. Näin orkesteri saavuttaa täyteläisen soinnin ja teoksista tulee ehjiä kokonaisuuksia.

Helasvuo katsoo, että koska soittajia on vähän ja opetussuunnitelman ajankäyttö tiukkaa, halutun kaltaista, perusteellista opetusta ei ole mahdollista toteuttaa musiikin ammattikorkeakouluopinnoissa.

Orkesterisoiton opintojen tärkeänä päämäärä on Pekka Helasvuon mukaan tutustuttaa soittaja olennaisiin musiikin perusteisiin, joita ovat sävelpuhtaus, artikulaatio ja yhteissoitto. Näiden osa-alueiden erityispiirteenä orkesterisoitossa on hänen mielestään toisten soittajien kuuntelu. Yhteissoitossa esimerkiksi koko jousisektion pitää löytää yhtenevä artikulaatio ja puhaltajiston tulee osata intonoida sävelensä harmonian muodostumiseksi. Helasvuo uskoo, että orkesteriopintoihin Stadiassa osallistuneet opiskelijat työskentelevät opintojen jälkeen orkesterimuusikkoina. Ammattikorkeakoulun käyneet saanevat määrääkäsia ja ainakin osa pysyviä työsuhteita Suomen orkestereista sekä melko varmasti he toimivat keikkamuusikkoina. Osa opiskelijoista on Helasvuon mukaan halukas sijoittumaan kokonaisvaltaisesti orkesterimuusikon tehtäviin.

Musiikillisten asioiden lisäksi Helasvuo korostaa, että orkesteriopinnot ovat väylä myös muiden orkesterityön osa-alueiden hahmottamiseen. Tätä edustaa muun muassa

orkesterikuri, joka on edellytyksenä sille, että kymmenien ihmisten voimin toteutettava yhteistyö onnistuu sujuvasti.

Pekka Helasvuo painottaa, että orkesterisoitto tarjoaa parhaimmillaan ”huikeita elämyksiä”. ”Kun työ tehdään huolella niin yhteissoitossa on mahdollista saavuttaa sellainen tunnelma, että tämä on niin hyvää, ettei parempaa ole olemassakaan!”

6.3 Koulutussuunnittelija Sanna Syrjänen

Sanna Syrjänen työskentelee virallisesti koulutussuunnittelijan nimikkeellä musiikin koulutusohjelmassa ja tekee orkestereiden osalta intendentin tehtäviä. Hän toimii myös orkesteritoiminnan koordinoijana. Syrjäsen vastuulla on niin orkesterijohtoryhmän kuin soittajistonkin kokoaminen, harjoitusaikataulujen laatiminen, salivarausten tekeminen, nuottien tilaaminen, tiedonvälitys orkesterilaisille, kiertueiden ja konserttipäivien järjestelyt.

Orkesteriasioden lisäksi koulutussuunnittelijan työhön kuuluu musiikin koulutusohjelman opiskelijavalintojen eli pääsykokeiden järjestäminen, pedagogiikkaopiskelijoiden harjoitusoppilastoiminta ja muut mahdolliset hallinnolliset tehtävät. Näin ollen Helsinki Sinfoniolla ei ole päätoimista intendenttiä. Orkesterilta puuttuu myös orkesterijärjestäjä. Opiskelijoiden keskuudesta on valittu henkilö, joka muun muassa tekee harjoituskopiot stemmoista ja muodostaa orkesteriasetelman ennen harjoituksia: asettelee tuolit, nuottitelineet ja selloalustat, mutta järjestelyissä olisi riittävästi työtä kokonaisvaltaisesti niille omistautuvalle työntekijälle.

Orkesteritoiminnan resurssien suhteen Sanna Syrjänen kokee tekevänsä paljon töitä soittajiston kokoamiseksi. Hänellä on koulutusohjelman listat opiskelemaan hyväksytyistä ja läsnäolevaksi ilmoittautuneista orkesterisoitinten opiskelijoista, mutta he kaikki eivät osallistu jokaiseen orkesteriperiodiin. Syrjänen sanoo, että hän joutuu tekemään paljon kenttätöitä sellaisten opiskelijoiden jättämiseen, joiden tarvitsee ja jotka haluavat osallistua orkesteriopintoihin. Orkesterin kokoajan täytyy Syrjäsen mielestä tuntea opiskelijoiden opintotilanne melkein yksilökohtaisesti – osalla ei ole halua tehdä opintoja enemmän kuin on pakko ja jotkut jatkavat, vaikka eivät opintosuorituksia enää tarvitsekaan.

Pääsääntöisesti opiskelijat ilmoittautuvat itse vapaasti valitsemilleen orkesteriperiodeille, mikä johtaa siihen, että orkesterin kokoaja joutuu miettimään keinoja saadakseen täyden soittajiston kaikkiin periodeihin. Lisäksi jo opiskelijavalinnoissa on vajausta joidenkin instrumenttien osalta. Musiikin koulutusohjelmaan ei ole muutama vuoteen tullut esimerkiksi yhtään fagotistia eikä lyömäsoittajaa. Lähes jokaiseen orkesteriperiodiin joudutaan palkkaamaan soittajia koulun ulkopuolelta.

Sanna Syrjänen uskoo, että opiskelijat toivovat orkesterisoiton kuuluvan osaksi opintojaan. Hän sanoo, että opiskelijat haluavat soittaa orkesterissa, mutta odottavat sen toiminnalta järjestelmällisyyttä ja soittajilta orkesterikuria. Orkesteritoiminnan päämääräksi Syrjänen listasi yhteistoiminnan niin oman koulun kuin Suomen muidenkin ammattikorkeakoulujen opiskelijoiden kesken. Hän pitää tärkeänä sekä orkesterisoittoon liittyvien tietojen ja taitojen perusopiskelua, jotta opiskelija saavuttaisi valmiudet työskentelyyn orkesterissa ja/tai orkesterisoittimen opettajana. Hän pitää todennäköisenä, että musiikin koulutusohjelman opiskelijat tekevät valmistuttuaan työtä joko vakituisina tai tilapäisinä orkesterisoittajina.

Orkesterisoiton, joka sisältyy muusikon ja musiikkipedagogin koulutukseen Sanna Syrjänen kertoo olevan niin ajankäytöltään kuin ja resursseiltaan rajallista. Hän pitää tärkeänä, että opiskelijoille muodostuu orkesterisoiton opinnoissa käsitys ainakin eri aikakausien tyyleistä, sektiosoitosta sekä kapellimestareiden erilaisista johtamis- ja harjoittamistyyleistä.

6.4 Sellonsoiton lehtori Tapani Heikinheimo

Stadian musiikinkoulutusohjelman instrumenttiopettajilla on usein yksilöopetuksen lisäksi muitakin vastuualueita. Sellonsoiton lehtori Tapani Heikinheimon toimenkuvaan kuuluu sellonsoiton ja ainedidaktiikan opettaminen sekä opetusharjoittelun ohjaaminen. Lisäksi hän on orkesterijohtoryhmän jäsen. Orkesterijohtoryhmässä hänen roolinsa rajoittuu kokouksissa tapahtuviin keskusteluihin ja päätöksentekoon — varsinaisesta luovasta suunnitteluprosessista Heikinheimo kokee olevansa ulkopuolinen.

Orkesteritoiminnan resurssit, kuten soittajiston ja henkilökunnan määrän sekä taloudelliset puitteet, Tapani Heikinheimo kokee tätä nykyä sopiviksi. Kehitettäväksi osa-alueeksi Heikinheimo näkee yhteistyön eri tasoilla. Sitä tulee hänen mielestään lisätä. Orkesteritoiminnalle on Heikinheimon mukaan eduksi ulkopuolisten tahojen jatkuva mukanaolo. Se toisi taloudellista vakautta, tehostaisi harjoitetun ohjelmiston esittämistä eri paikoissa, parantaisi näkyvyyttä koulun ulkopuolella ja ohjaisi soittajien motivaatiota ammattimaiseen suuntaan.

Orkesteritoiminnalta opiskelijat odottavat Heikinheimon mukaan vankkaa työskentelydynamiikkaa. Kun kaikki soittajat opettelevat osuutensa voi ikään kuin heittäytyä virtaan, hän sanoo. Laadukkaasta toiminnasta syntyy laadukasta soittoa. Heikinheimon mukaan orkesterissa motivoidutaan musiikista ja erityisesti sen elävästä toteutuksesta.

Orkesterisoiton opiskelussa Tapani Heikinheimo pitää tärkeänä toisten soittajien kuuntelemista soittotilanteessa ja kokonaisuuden hahmottamista erityyillisissä orkesterisävellyksissä. Lisäksi hän nimeää olennaiseksi tavoitteeksi opiskelijan havahduttamisen opintojen alkuvaiheessa siihen, mitä vaaditaan, jotta saa paikan ammattiorkesterissa ja jotta pärjää soitannollisesti, henkisesti ja fyysisesti tehtävässään. Tämän tavoitteen Heikinheimo kokee toteutuvan huonosti nykyisin. Kolmantena tähtäimenä Heikinheimo mainitsee vastuuseen kasvamisen. Orkesterissa soittajilla on vastuu niin itsestään muusikkona kuin koko ryhmästä, jotta saavutetaan yhtenäinen kokonaisuus.

Heikinheimo kertoo, että opiskelijat heräävät omiin kykyihinsä monesti liian myöhään. Tällöin riittävien taitojen saaminen vakinaisen orkesteripaikan hakemiseen ei enää ehkä onnistu tai se vaatisi uudenlaista sitoutumista oman soiton laadun perusteelliseen parantamiseen. Koulutusohjelmalle toimiva orkesteri tarjoaa Heikinheimon sanoin mahdollisuuden hengittää. Tämän saavuttamiseksi tarvitaan paljon avoimuutta, kriisinsietokykyä, ideoiden jatkuvaa kehittelyä ja siinä ohessa lisäetuna samalla kehitetään koko opiskelua.

Tapani Heikinheimo näkee, että hänellä on mahdollisuuksia orkesteritoiminnan kehittämiseen. Edellytyksenä hänen osallistumiselleen on kuitenkin jokin yhdessä kehitetty teema, projekti tai innovaatio, johon hänen panostaan tarvitaan. Muuten hän

kokee jäävänsä ulkopuoliseksi prosessissa, mikä vaikeuttaa toimintaan sitoutumista. Esimerkiksi yhteisproduktioille muiden oppilaitosten kanssa Heikinheimo antaa kiitosta, mutta hän toteaa, että instrumenttiopettajat tahtovat jäädä vähän ulkopuoliksi niiden suunnittelussa ja toteutuksessa.

Heikinheimo harmittelee, että orkesterijohtoryhmän kokouksissa lähes kaiken ajan ja energian vievät sellaiset tehtävät, joilla koetetaan saada olemassaoleva toiminta toimivaksi, minkä jälkeen kehitystyölle ei jää paljon aikaa, voimia tai kenties aina ei haluakaan.

Heikinheimo toivoo, että korkeakoulu kehitettäisi itselleen vision orkesterin taiteellisuusfilosofisista teemoista. Kokouksissa puhutaan hänen mukaansa usein ”nippeleistä”, kuten aikataulut, järjestelyt ja muut sellaiset käytännön seikat, jotka ovat viime aikoina oikeastaan jo kehittyneet todella tehokkaiksi. Kokonaissuunnittelun tulisi hänen mielestään lähteä yhteisesti kaikkien osalta aina musiikista.

6.5 Huilunsoiton lehtori Anja Voipio

Huilunsoiton opettamisen lisäksi lehtori Anja Voipion työtehtäviin on lukuvuonna 2005–06 kuulunut huilistien ainedidaktiikan ja opetusharjoittelun ohjaus, ergonomiakurssien vetäminen, avustaminen opinnäytetöissä, kamarimusiikin opettaminen huilisteille ja opiskelijoiden esittämän musiikinäytelmän ohjaaminen. Tämän monipuolisen toimenkuvan lisäksi Voipion, aivan kuten muidenkin lehtoreiden, tulee osallistua opettajien kokouksiin, suunnittelutyöhön ja tutkintojen arvostelulautakuntiin.

Anja Voipion näkemykset orkesterimuusikon työstä pohjautuvat hänen työskentelyynsä Suomen Kansallisoopperan orkesterissa. Kokemustaan hän toivoo voivansa käyttää opiskelijoiden hyödyksi orkesterijohtoryhmän kokouksissa. Orkesterijohtoryhmän toiminnassa pääpainon Voipio sanoo olevan koulutusjohtaja Kaarlo Hildénin, koulutussuunnittelija Sanna Syrjäsen ja kapellimestari Pekka Helasvuon näkemyksissä. Anja Voipio osallistuu johtoryhmän kokouksissa orkesterityöhön liittyviin keskusteluihin. Esimerkkeiksi kokouksissa käsiteltävistä aiheista hän mainitsee ohjelmiston suunnittelun, kokoonpanojen valitsemisen, koulutuksen suuntaviivojen

laatimisen sekä sen mielekkyyden tarkastelun ja stemmaharjoitusten mahdollisen toteuttamisen suunnittelun.

Soitinjakauman epätasaisuus opiskelijoiden keskuudessa musiikin koulutusohjelmassa tulee hyvin esille lehtori Voipion kommentista orkesteritoiminnan resursseista: Jousisoittimista ja joistakin yksittäisistä soittimista on pulaa, huilistit taas kilpailevat orkesteriin pääsystä. Anja Voipio toteaaakin, että on hienoa, jos keikkasoittajia voidaan palkata Stadiaan. Olisi erityisen tärkeää, että he osallistuisivat myös stemmaharjoituksiin, sillä vajaalla sektiolla stemmaharjoitusten pitäminen on turhauttavaa. Anja Voipio sanoo olevansa mielellään käytettävissä stemmaharjoitusten vetäjäksi, mutta tällä hetkellä toiminnan esteenä on täyden puupuhallinsektion puuttuminen musiikin koulutusohjelmasta. Uuden äänenjohtajakoulutuksen suunnittelun Voipio kommentoi olevan vaikeaa. Hänen mukaansa on erittäin haastavaa alkaa kouluttaa opiskelijaa sektion ohjaajaksi, jos tämä ei ole koskaan kokenut mitä on sektion toimiva yhteistyö.

Orkesterisoiton opintojen Anja Voipio toivoo tähtäävän klassisen musiikin perusohjelmiston tuntemiseen ja oman instrumentin hallitsemiseen niin, että opiskelija kykenee joustavaan ja laadukkaaseen yhteissoittoon. Näiden saavuttaminen vaatii Voipion mukaan aikaa, motivaatiota ja työtä. Hän toteaaakin koulutusohjelman mahdollisuuksien rajallisuuden tuntien, että on saavutettu paljon, jos opiskelijalle voidaan antaa perusvalmiudet ja innostuksen kipinä. Soittotunneilla Anja Voipio tarjoaa orkesteriosuuksien opetusta. Yksilöopetuksessa hän opastaa orkesteriteosten soolo-osuuksien opiskelua. Tämän lisäksi hän kerää huilisteja välillä ryhmäksi, jolloin on mahdollista käydä läpi sävelpuhtauteen eli intonaatioon ja musiikin jäsentelyyn eli fraseeraukseen liittyviä asioita.

Opiskelijoiden odotukset orkesteritoiminnan suhteen Anja Voipio näkee vaihtelevina. Moni opiskelija menee vastahakoisesti orkesteriin hänen kuulemansa mukaan. Hän uskoo tämän johtuvan muun muassa soittajavajauksista sektioissa. Voipio pitää mahdollisena, että koulutuksesta valmistuttuaan osa opiskelijoista pystyy työllistymään orkestereissa. Instrumenttien välillä hän näkee tilanteen kuitenkin erilaisena. Tällä Voipio todennäköisestikin viittaa siihen, että esimerkiksi huilunsoiton opiskelijoita on paljon muissakin kouluissa kuin Stadiassa ja heillä on jatkuva kilpailu työpaikoista orkestereissa.

7 Yhteenveto

7.1 Kysely ja haastattelut

Opinnäytetyöni yhteydessä toteuttamani Stadian orkesterisoiton opintoihin liittyvät kysely ja haastattelut toivat esille erilaisia näkemyksiä opiskelijoiden ja orkesterijohtoryhmän jäsenten orkesteritoimintaan kohdistuvista odotuksista ja toiveista sen päämäärinä sekä käsityksistä sen soittajaresurssien tilasta.

7.1.1 Orkesterisoiton opintojen sisältö

Laatimassani kyselyssä tarjosin orkesterisoiton opintoihin sisällytettäväksi osa-alueiksi kymmenen vaihtoehtoa, jotka opiskelijat saivat laittaa näkemyksensä mukaiseen arvojärjestykseen. Vastaavasti tiedustelin orkesterijohtoryhmän jäsenille tekemissäni haastatteluissa heidän odotuksiaan orkesteriopintojen suhteen ja uskomuksia siitä, mitä he luulevat opiskelijoiden opinnoilta odottavan.

Yhteissoittotaidon opiskelua osana orkesteriopintoja piti erittäin tärkeänä 84 prosenttia kyselyyn vastanneista ja kaikki viisi haastateltua mainitsivat sen tärkeäksi osaksi orkesteritoimintaa. Se oli kaikkien osapuolten näkemyksen mukaan tärkein sisältö orkesterisoiton opinnoissa.

Kyselyn kohdassa ”odotukset orkesterisopintojen suhteen” oli soitannollisten valmiuksien lisäksi mahdollista valita opintojen sisällöksi joukko muita musiikkitietouteen ja orkesteritoimintaan liittyviä asioita kuten yleisimpiin orkesteriteoksiin tutustuminen ja hauskat matkat. Koulutuksen yleissivistävyyttä eli länsimaisen taidemusiikin keskeisimpien orkesteriteosten ja tyylikausien tuntemista arvostivat orkesterijohtoryhmän jäsenet hieman opiskelijoita enemmän. Yleisimpien orkesteriteosten oppimista orkesteriopinnoissa piti tarpeellisena 55 prosenttia opiskelijoista. Haastatelluista selkeä enemmistö mainitsi keskeisimpiin orkesteriteoksiin ja tyylikausiin tutustumisen tärkeäksi osaksi orkesterikoulutusta.

Stadiassa musiikkipedagogin tutkinnon suorittaneen Merja Tokolan opinnäytetyössä Nuori muusikko ammattiorkesterissa tulee hyvin esille yleisimpien orkesteriteosten tuntemisen tarpeellisuus orkesterityössä. Kappaleessa Ohjelmiston hallinta Tokola

kirjoittaa seuraavasti: ”Nuoren muusikon täytyy harjoitella paljon ja toisaalta osata organisoida ajankäyttönsä tehokkaasti. Tietysti mitä laajempi musiikillinen yleissivistys ammattiorkesteriin tullessa on, sen parempi. Musiikkityyliin tuntemus auttaa omaksumaan nopeasti ennestään vieraitakin kappaleita.” (Tokola 2003, s.27)

7.1.2 Toiveet orkesterisoiton opintojen päämääristä

Musiikin koulutusohjelman opintojen kuvauksessa luvataan orkesteriopintojen perehdyttävän orkesterisoiton monitahoisiin vaatimuksiin ja tuovan ammattiorkesterin soittajalta edellytettävät yhteissoittovalmiudet opiskeluaikana. Kyselyyn vastanneista opiskelijoista 48 prosenttia piti pätevyyden saavuttamista tärkeänä. Myös haastattelemani orkesterijohtoryhmän jäsenet kokivat, että orkesteriopintojen tulisi tukea ammattitaidon saavuttamista. He puhuivat orkesterisoiton ammattilaisuudesta sekä opintojen päämääränä että tarvittavana taitona opintojen jälkeen.

Musiikkipedagogi Merja Tokola kirjoittaa opinnäytetyössään Nuori muusikko ammattiorkesterissa omakohtaisista kokemuksistaan viulistin työstä Keski-Pohjanmaan Kamariorkesterissa. Stadian musiikin koulutusohjelmasta valmistumisen kynnyksellä hän tiesi jo hyvin mitä haasteita sisältyy nuoren orkesterisoittajan työhön. Tokola kirjoittaa aiheesta näin: ”Uudelta soittajalta vaaditaan siis paitsi henkilökohtaista osaamista ja instrumentin hallintaa myös kykyä mukautua. Joustavuus olikin asia, jonka suurin osa haastateltavista nimesi ensimmäisenä, kun kyselin hyvän orkesterimuusikon ominaisuuksia.” (Tokola 2003 s.24)

Opiskelijoista 23 prosenttia kertoi pätevyyden saavuttamisen orkesteriopinnoissa merkitsevän vain vähän. Uskon, että tämä osuus opiskelijoista oli pohtinut vallitsevaa tilannetta. Orkesterisoiton opintojen mahdollisuudet neljän ja puolen vuoden koulutuksen aikana ovat rajalliset. Tähän yhtyi myös enemmistö haastatelluista. He puhuivat koulutuksen päämääristä ajankäytön rajallisuuden tuntien. Ammattikorkeakoulun tarjoamiin orkesteriopintoihin olisi vaikea sisällyttää esimerkiksi Merja Tokolan esiin tuomaa hyvän orkesterimuusikon ominaisuutta ”joustavuus” sillä se on ominaisuus, jota on vaikea opettaa.

7.1.3 Soittajaresurssit

Koulun kunkin hetken resurssit soittajien suhteen määrittävät pitkälti lyhyen tähtäimen päämäärien laatimista. Tiedustellessani näkemyksiä orkesterisoiton soittajaresursseista selvisi, että kaikilla osapuolilla on sama näkemys vajauksista soittajistossa. 71 prosenttia opiskelijoista koki, että orkesteritoimintaan ei ole riittävästi soittajia. Myös haastatellut tiesivät, että orkesteriperiodeihin täytyy palkata avustajia. Eräs heistä totesi, että olisi tärkeää saada keikkasoittajat osallistumaan myös stemmaharjoituksiin, jotta niissä saavutettaisiin tavoiteltu hyöty.

Orkesteritoiminnassa on myös haastavaa saada hyödynnettyä koko olemassa oleva soittajisto kun monissa teoksissa ei tarvita kaikkia soittimia. Erityisesti harpun ja saksofonin soittajat joutuvat odottamaan mahdollisuutta päästä mukaan orkesteritoimintaan. Kyselyyn vastannut harpisti ja saksofonisti kirjoittivat tilanteesta näin:

Harpisti:

”Orkesterisoittaminen on kivaa. Harpistina pääsin tosin soittamaan koulun orkesterin kanssa vain kerran vuosina 2001-2003. Tämä on sinänsä ongelma, jos ja kun Stadia tarjoaa mahdollisuuden opiskella harpistina muusikkolinjalla.”

Saksofonisti:

”Minun soittimelleni on melko vähän mahdollisuuksia päästä orkesteriin soittamaan, joten jokainen mahdollisuus on erittäin tärkeää käyttää hyväkseen.”

Kartoittaessani opiskelijoiden käsityksiä koulun resursseista tiedustelin heidän näkemyksiään opettajien suhtautumisesta orkesterisoiton opintoihin. Yllättäen 45 prosenttia vastanneista ei osannut sanoa, miten soitonopettajat suhtautuvat orkesteriopintoihin. Haastattelemani lehtorit olivat erittäin myönteisiä opiskelijoiden orkesterisoiton suhteen. He puhuivat siitä olennaisena osana instrumenttiopintoja sekä muusikon ja musiikkipedagogin tutkintoa. Eräs heistä kuitenkin mainitsi opettajien todennäköisestäkin toivovan oppilaidensa panostavan muiden soitto-opintojen ohella myös soolo-ohjelmistoon. Kyselyyn vastanneista opiskelijoista yksi sellisti kirjoitti orkesterisoiton vaikutuksista instrumenttiopintoihin näin: ”Miinuspuolena siinä tietysti on, että se vie kovasti aikaa, usein solististen opintojen kustannuksella, ja jos joskus joutuu johonkin orkkaperiodiin ns. väkisin, se tietysti tuntuu kurjalta.”

Opettajien roolista osana orkesteritoimintaa tuntui opettajille itselleen olevan epäselvää toiminnan suunnitteluun osallistumisen mahdollisuudet. Yksi heistä koki opettajien jäävän helposti ulkopuolisiksi orkesteritoiminnassa.

7.1.4 Kaiken kaikkiaan

Kaikki opinnäytetyöhöni mukaan ottamani osapuolet näkivät orkesterisoiton opinnot tärkeäksi osaksi musiikin koulutusohjelmaa. Niin lehtorit kuin opiskelijat itsekkin uskoivat orkesterisoiton olevan osa tulevaa ammatillista toimenkuvaa muusikoiksi tai musiikkipedagogeiksi valmistuvilla opiskelijoilla. Eräs orkesteritoimintaan mielellään osallistuva opiskelija perusteli toimintaan osallistumistaan seuraavasti: ”...pääsee soittamaan muiden kanssa, orkesterisoitto on merkittävimpiä syitä musiikin harrastamiseen ja opiskeluun.”

7.2 Henkilökohtaiset kokemukseni orkesterisoiton opinnoista musiikin koulutusohjelmassa

Aloitin opinnot Stadian musiikin koulutusohjelmassa tavoitteenani orkesterimuusikon ura. Valitsin suuntautumisvaihtoehdokseni musiikkipedagogin vaihtoehdon sillä tiesin, että monet orkestereissa soittavista oboisteista opettavat instrumenttioppilaita orkesterityön ohella.

Pedagogisia oppiaineita olen saanut opiskella koulutusohjelmassani monipuolisen kokonaisuuden. Omaa erikoisalaani, oboensoiton opettamista, olen päässyt kokeilemaan käytännössä opetusharjoittelun aikana. Alalla tarvittavista tiedoista ja erikoisvaatimuksista on keskusteltu ainedidaktiikka-oppiaineessa. Lämpileikkauksen yleisestä kasvatustieteestä olen saanut tutkintooni kuuluneesta osuudesta koulutusta, jonka järjesti Helsingin ammatillinen opettajakorkeakoulu Helia. Opettajan pedagogisissa opinnoissa olen perehtynyt musiikkipedagogiikkaan. Aineessa käsiteltiin yleismusiikillisia, instrumentista riippumattomia musiikin perusteita ja niiden opettamisen mahdollisuuksia.

Sen sijaan vastaavat orkesterisoiton ja kamarimusiikin opinnot, jotka olen suorittanut, eivät muodosta yhtäläisesti johdonmukaista ja aihetta monipuolisesti lähestyvää kokonaisuutta. Ensimmäisenä opiskeluvuoteni, lukuvuonna 2000–01, soitin Stadiassa kamarimusiikkia puhallinkvintetissä klarinetinsoiton lehtorin Ilkka Teerijoen

ohjauksessa. Työskentelymme oli tehokasta. Teoksen harjoittelun ja esittämisen lisäksi saimme ohjausta yhteissoitannollisissa seikoissa. Kvintetti hajosi jo kevätlukukaudella eikä jatkanut enää toimintaansa. Käyrätorvistimme jäi äitiyslomalle ja fagotistimme siirtyi opiskelemaan Sibelius-Akatemiaan.

Toinen antoisa vaihe kamarimusiikin opiskelussa oli, kun soitin huilistin, klarinetistin ja pianistin kanssa kamarimusiikin lehtori Keijo Ahon ohjauksessa. Tuolloin harjoittelimme kaksi teosta, jotka sitten esitimme. Yhteissoittonne ei kuitenkaan jatkunut myöhemmin.

Koska opiskelijoiden opinto- ja elämäntilanteet vaihtelevat, näkisin kamarimusiikin opetuksen tehokkaimmaksi silloin, kun se tapahtuu periodeittain. Olisi opiskelijoille kuitenkin eduksi, jos heistä joidenkin soittosuhteita tuettaisiin opetuksessa siten, että useassa periodissa harjoiteltaisiin samassa kokoonpanossa.

Orkesterisoiton opinnoissa minun olisi kuulunut osallistua ensimmäisenä opiskeluvuonna jokaviikkoiseen ”orkesteri workshop”-toimintaan. Siellä oli tarkoitus käydä läpi keskeistä orkesterikirjallisuutta ja yhteissoittoon liittyviä asioita, mutta vain ensimmäisen lukuvuoden opiskelijoiden kesken eli tässä tilanteessa erittäin vajaalla orkesterisoittajistolla. En tuolloin ymmärtänyt, mitä kyseiset opinnot merkitsisivät tai miten ne olisivat palvelleet minun soitinopintojani.

Ensimmäisenä lukuvuonna opinto-ohjelmani oli niin tiivis ja raskas, että jättäydyin pois opintojaksoilta, jotka koin vähämerkityksisinä. En osallistunut orkesteri-workshopiin kuin kerran tai kaksi. Musiikin koulutusohjelman opiskelijoille tekemässäni kyselyssä kolme opiskelijaa jakoi kokemukseni orkesterin workshop-opintojen epämääräisyydestä. He kommentoivat opintoja näin:

Opiskelija 1:

”Olisi mielestäni järkevämpää, että ykkösvuosilaiset voisivat heti osallistua varsinaisiin orkestereihin ja pidän enemmän periodi tyypisistä orkesteriharjoituksista kun kerran viikossa harjoitukset eivät mielestäni ole kovin hyödyllisiä.”

Opiskelija 2:

”Mielestäni Stadian järjestämä pakollinen orkesteriworkshop ensimmäisenä vuonna on niin huonosti organisoitu, että jos en soittaisi muissa orkestereissa intoni orkesterisoittamiseen lopauttaisi varmasti hyvin pian.”

Opiskelija 3:

”Orkesteriworkshop ensimmäisen vuoden opiskelijoille on muodostunut hieman kyseenalaiseksi periodiksi: soitamme orkesteriteoksia vajaalla kokoonpanolla ja koska emme varsinaisesti harjoittele kappaleita lähiaikoina olevaa keikkaa varten, monet eivät viitsi suhtautua stemmojen harjoitteluun erityisen vakavasti.”

Näiden kommenttien valossa näyttäisi siltä orkesteriworkshop ei ole toiminut halutulla tavalla johdatusjaksona orkesteriopintoihin.

Kevätlukukaudella 2001 olin mukana Stadian oopperaproduktiossa. Esitimme Jacques Offenbachin oopperan ”Orfeus manalassa”. Pidin sitä hienona kokemuksena. Tuotantoon osallistuminen oli nähdäkseni parasta käytännön koulutusta siitä, millaiset mahdollisuudet soittaminen oopperaorkesterissa antaa. Osallistuminen oli kuitenkin ainakin minulle erittäin raskasta, koska ensimmäisen opiskeluvuoteni lukujärjestys oli kovin täysi ja haastavaa oli, kun sen lisäksi piti osallistua runsaasti harjoituksia ja esiintymisiä vaatineeseen orkesterisoiton muotoon. Lisäksi koin olevani hieman yksin yhteisötoiminnan ongelmieni kanssa. Isoihinkin produktioihin olisi hyvä pyrkiä sisällyttämään ohjausta orkesterisoiton eri osa-alueilla. Keskusteluissani opiskelutovereiden kanssa olen havainnut, että oopperaprojektit ovat olleet monille mieluisia niiden suuritöisyydestä huolimatta. Myös opinnäytetyöni kyselyssä, kohdassa ”Heränneitä ajatuksia”, muuan sellonsoitonopiskelija toivoo soittovalmennukseen enemmän oopperoita. Ne ovatkin ainutlaatuinen mahdollisuus koota yhteistyöhön suuri määrä opiskelijoita ja kiinnostavia taiteilijoita koulun ulkopuolelta.

Mieliin painuvin sinfoniaorkesteriperiodi opiskeluaikanani oli yhteiskonsertti Pirkanmaan ammattikorkeakoulun opiskelijoiden kanssa. Orkesterin harjoitusperiodi oli kokonaisuudessaan tehokas, sillä se toteutettiin toisella paikkakunnalla. Opiskelijat pystyivät keskittymään kokonaisvaltaisesti orkesterisoittoon, kun ei tarvinnut tasapainoilla koulunkäynnin, yksityiselämän ja harjoiteltavan orkesterikonsertin välillä. Uusien ihmisten kohtaaminen loi lisäksi yhteishenkeä. Oli myös mielenkiintoista tutustua toisen kaupungin musiikinopiskelijoihin.

7.3 Opetussuunnitelma

Musiikin koulutusohjelman opetussuunnitelma on Stadiassa mielestäni monipuolinen. Sen toteutusta tulisi kuitenkin seurata koulutuksen tasokkuuden ylläpitämiseksi.

Opiskelijälähtöisen opetusnäkömyksen saavuttamiseksi olisi tiivis yhteistyö koulussa toimivien eri osapuolten välillä tärkeää. Opetussuunnitelman laatijoiden, toteuttajien ja sitä noudattavien opiskelijoiden tulisi yhteistyön merkeissä huomioida toisensa ja kuunnella toinen toistensa näkemyksiä koulun toiminnasta.

Opinnäytetyöni kyselyyn vastanneista opiskelijoista osa toivoi lisää orkesteriperiodeja. Heistä 51 prosenttia koki, että lukuvuodessa ei ole riittävästi orkesteriopintoja ja 39 prosenttia näki silloisen määrän riittävänä. Niin muusikon kuin musiikkipedagoginkin suuntautumisvaihtoehdossa pääpaino on yksilöllisissä instrumenttiopinnoissa, mutta tämän lisäksi opiskelijoille on tärkeää päästä harjoittelemaan osaamista yhteismusisoinnin eri muotojen parissa. Muiden opintojen roolina olisi tukea ja monipuolistaa musiikin osaamista oman instrumentin hallintaa laajemmin. Lukuvuoden 2005–06 suuntaus vähentää mahdollisuuksia orkesteriopintojen sisällyttämiseen osaksi tutkintoja heikentää mielestäni kyseisen aineen opetuksen mahdollisuuksia musiikin koulutsohjelmassa.

7.4 Orkesteritoiminta

Musiikin ammattiopinnoissa on tärkeää huomioida, että orkesterit ovat mahdollisia työnantajia musiikin koulutusohjelmasta valmistuville. Melkein kaikki opinnäytetyöni kyselyyn vastanneet opiskelijat toivoivat, että orkesterisoitto olisi osa heidän opinto-ohjelmaansa ja osa heistä halusi sen määrän lisäämistä. ”Heränneitä ajatuksia” -kohtaan kirjoitetut kiitokset kyselyn järjestämisestä myös kuvastavat opiskelijoiden kiinnostusta sekä orkesteritoiminnan kehittämiseen että vuorovaikutukseen asian tiimoilta koulun muiden tahojen kanssa.

Haastattelemieni orkesterijohtoryhmän jäsenten kommentit tukevat myös orkesteritoiminnan merkitystä Stadiassa. Useat heistä uskovat, että opiskelijat toivovat orkesteriopintoja osaksi koulutustaan. He pitivät todennäköisenä, että orkesterisoitto on osa tutkinnon suorittaneiden opiskelijoiden tulevaa ammatillista toimintaa.

Haastatteluissa ilmenee myös melkoinen yksimielisyys siitä, että orkesteritoiminta vaikuttaa yhteishenkeen. Koska orkesteri kokoaa suuren määrän opiskelijoita kerralla yhteen, orkesteri luo yhdessä tekemisen tunnun. Eräässä haastattelussa todetaan, että orkesteri viestittää yhtäläillä tunnelmia koulusta ulospäin.

Monipuolisen orkesteritoiminnan järjestäminen osaksi ammattikorkeakouluopintoja on vaativaa. Siihen tarvitaan panostusta koulun kaikilta osapuolilta, niin oppilailta, opettajilta, koulun johdolta kuin muultakin henkilökunnalta. Toiminnalla voidaan kuitenkin saavuttaa tuloksia opiskelijoiden yksilöllisessä ja yhteisöllisessä kehityksessä. Orkesteritoiminta on tarpeen laaja-alaisen pätevyyden turvaamiseksi sekä muusikon että musiikkipedagogin tutkintoon tähtääville opiskelijoille.

8 Lähteet

DEL MAR, Norman 1981. Anatomy of the orchestra. Trowbridge: Redwood Burn Limited.

TUOMOLA, Elina – Sauramo, Aila (toim.) 2006. Konserttikalenteri kevät 2006. Mestarioffset oy.

TOKOLA, Merja 2003. Nuori muusikko ammattiorkesterissa. Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. Opinnäytetyö.

ZERANSKA-GEBERT, Grazyna – Lampinen, Teuvo 2002. Parlando musiikkisanakirja. Helsinki: Yliopistopaino.

Painamattomat lähteet

Stadian kulttuuri- ja Palvelualan opinto-opas 2002

Stadian esittävän säveltaiteen opintojen kansio

Haastattelut

Heikinheimo, Tapani; Helsinki 9.1.2006

Helasvuo, Pekka; Helsinki 4.10.2005

Hildén, Kaarlo; Helsinki 1.12.2005

Sanna Syrjänen; Helsinki 7.9.2005

Voipio, Anja; Helsinki 29.1.2006

Internet-lähteet

Stadian kotisivu. Luettavissa osoitteessa <http://www.stadia.fi/> (luettu 22.3.2006).

Helsinki Filharmonian kotisivu. Luettavissa osoitteessa <http://www.hel2.fi/filharmonia/> (luettu 17.3.2006).

Turun Filharmonisen orkesterin kotisivu. Luettavissa osoitteissa <http://www.tfo.fi/> ja <http://www.hitsajat.com/tko4/muusikot.phtml> (luettu 17.3.2006).

Keski-Pohjanmaan Kamariorkesterin kotisivu. Luettavissa osoitteessa <http://www.orkesteri.kokkola.fi/> (luettu 17.3.2006).

Lapin kamariorkesterin kotisivu. Luettavissa osoitteessa <http://www.rovaniemi.fi/?deptid=694> (luettu 17.3.2006).

9 LIITE 1

lomake

Lomakkeet

Esikatselu

Kenttäeditori

Lomakkeen
asetukset

Kysely orkesterisoiton opinnoista

Orkesterisoitinten opiskelijoille osana opinto-ohjelmaa kuuluu orkesterisoitto. Tutkin opinnäytetyössäni ammattikorkeakoulu Stadian orkesteritoiminnan järjestämiseen liittyviä haasteita. Tässä haastattelussa voit kertoa näkemyksiäsi orkesterisoiton opinnoista. Vastattuasi kaikkiin kysymyksiin paina lomakkeen lopussa olevaa lähätä-nappia ja vastauksesi välittyy minulle nimettömänä.

Terveisin, Noora Heiskanen

A

kyllä en

Oletko soittanut orkesterissa ennen kuin aloitit musiikin ammattiopinnot?

kyllä en

Haluatko tutkintoosi kuuluvan orkesterisoiton opetusta?

Mitä odotat orkesterisoiton opinnoilta ammattikorkeakoulussa?

	ei juurikaan merkitystä	vähän merkitystä	melko tarpeellista	erittäin tarpeellista
yleisimpien orkesteriteosten oppimista	☐	☐	☐	☐
yhteissoittotaidon kehittämistä	☐	☐	☐	☐
prima vista –soiton opiskelua	☐	☐	☐	☐
oppia soittamaan johtajan lyönnin mukaan	☐	☐	☐	☐
konsertoimiseen totuttautumista	☐	☐	☐	☐
hauskoja matkoja	☐	☐	☐	☐
sävelpuhtauden kehittämistä	☐	☐	☐	☐
rytmitajun kehittämistä	☐	☐	☐	☐
musiikin oppimista eri kapellimestareilta	☐	☐	☐	☐
vaihtelua solistisiin opintoihin	☐	☐	☐	☐

B

kyllä en

Osallistutko mielelläsi orkesteriperiodeihin koululla?

Perustelut

[±] C

Mikä käsitys sinulla on koulun orkesterin resursseista?

	olen eri mieltä	en osaa sanoa	olen samaa mieltä	
Soittajia on riittävästi	☐	☐	☐	
Soittajat ovat kyvyiltään samantasoisia	☐	☐	☐	
Rahaa on riittävästi	☐	☐	☐	
Toiminnan pyörittämiseen on tarpeeksi henkilökuntaa	☐	☐	☐	
Opettajat kannustavat orkesteriopintoihin	☐	☐	☐	
Lukuvuodessa on riittävä määrä orkesteritoimintaa	☐	☐	☐	

kyllä useimmiten eivät tarpeeksi usein

Ovatko soittajat läsnä harjoituksissa?

kyllä en

Harjoittelevatko ja pyrkivätkö soittajat osaamaan stemmansa?

[±] D

kyllä en

Uskotko soittavasi jossakin orkesterissa vakituisesti tai väliajoin valmistuttuasi?

kyllä ei

Onko koulutusohjelmasi orkesteriopinnoissa mahdollista kouluttautua tarpeeksi päteväksi kyetäkseen soittamaan ammattiorkesterissa?

kyllä ei

Tulisiko sen kouluttaa siihen?(kts edellinen kysymys)

[±] E

kyllä en

Käytkö "keikoilla" orkestereissa opintojesi ohella?

	kyllä olisi täysin pätevä	olisi kohtalaisen pätevä	ei olisi lainkaan pätevä	🔍 🔄
Onko orkesterisoittimen opettaja (tulevaisuudessa sinä tai työtoverisi) pätevä työssään vaikka hän ei soittaisikaan edes väliajoin orkesterissa?	☐	☐	☐	
				👍 👎 👏

Mitä toimiva orkesteri merkitsee oppilaitokselle?

	ei merkitystä	merkitsee vähän	melko olennainen	asian kannalta ratkaiseva	🔍 🔄
se vaikuttaa koulun opiskeluilmaperiin	☐	☐	☐	☐	
luo yhteishenkeä	☐	☐	☐	☐	
lisää motivaatiota opiskelijoiden työhön	☐	☐	☐	☐	
se vaikuttaa koulun julkiseen kuvaan	☐	☐	☐	☐	
antaa opiskelijoille takuun pätevyydestä orkesterisoittoon	☐	☐	☐	☐	
tuo mainetta koululle	☐	☐	☐	☐	

Minkä verran olet valmis panostamaan kouluorkesteriin?

	en ollenkaan	vähän	melko usein	aina, joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta	🔍 🔄 🔄
harjoittelen ja pyrin osaamaan stemmani	☐	☐	☐	☐	
tulen harjoituksiin	☐	☐	☐	☐	
käyn stemmaharjoituksissa	☐	☐	☐	☐	
osallistun orkesterineuvostoon	☐	☐	☐	☐	
teen kamarimusiikkikeikkoja toiminnan rahoittamiseksi	☐	☐	☐	☐	
haluan vaikuttaa ohjelmiston valintaan	☐	☐	☐	☐	
osallistun roudaukseen	☐	☐	☐	☐	
myyn konserttilippuja	☐	☐	☐	☐	

Mitä orkesterisoiton opintoihin tulisi sisällyttää?

	ei tarpeellista	on joskus hyödyksi	on tärkeää	🔍 🔄
konsertteja	☐	☐	☐	
oopperaproduktioita	☐	☐	☐	
stemmaharjoituksia	☐	☐	☐	
yksilöllistä stemmaohjausta oman opettajan johdolla	☐	☐	☐	

ammattimaisen orkesterisoiton kokeilua konsertoimalla
muutamilla harjoituksilla

koesoittotilanteen harjoittelua

[±] G

Instrumenttini on

viulu alttoviulu sello kontrabasso

jousisoittimet

huilu oboe klarinetti fagotti käyrätorvi trumpetti pasuuna tuuba

puhallinsoitimet

lyömäsoittimet harppu piano joku muu

muu soitin

Helsinki Sinfoniassa Helsinki Cameratassa

Suuritan orkesterisoiton opintoni

**Kerro
heränneitä
ajatuksia**

Kiitos vastauksistasi! Menestystä opintiellä!

Lisäajatukset aiheeseen liittyen voit lähettää myös sähköpostilla osoitteeseen:
noora.heiskanen@edu.stadia.fi